

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2007

Pavel Havlík

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2007

Pavel Havlík

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

Integrovaný záchranný systém České republiky

Vypracoval:

Pavel Havlík

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda

Studijní program:

*Sociální pedagogika,
specializace bezpečnostně právní*

Datum odevzdání:

29.4.2007

Zadání bakalářské práce

NÁZEV PRÁCE:	Integrovaný záchranný systém ČR
ZADÁNÍ PRÁCE:	Práce bude zaměřena na vymezení základních pojmů v oblasti IZS a budou popsány činnosti jednotlivých složek IZS při mimořádné události a krizových stavech. Důraz bude kladen na postavení občana, aby se dokázal orientovat v systému IZS. Student zhodnotí současný stav, vývoj, směřování a provede komparaci vybraných údajů z činnosti složek IZS.
JMÉNO STUDENTA:	Pavel Havlík
ROČNÍK:	2.
OBOR:	Sociální pedagogika
SPECIALIZACE:	Bezpečnostně právní
VEDOUCÍ PRÁCE:	Doc. Dr. JUDr. Jan Hejda
KATEDRA:	Společenských věd FM VŠE
TERMÍN ZADÁNÍ:	6.4.2006

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma
»Integrovaný záchranný systém České republiky«
jsem vypracoval samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu literatury.

České Budějovice, 2007

---

podpis studenta

Poděkování

Rád bych poděkoval

Doc. JUDr. Dr. Janu Hejdovi,

z Vysoké školy ekonomické v Praze,

za vedení a konzultační pomoc při zpracování mé práce.

Anotace

Integrovaný záchranný systém české republiky

Bakalářské práce se zabývá integrovaným záchranným systémem, jako systémem, který je odpovědný za koordinování činnosti při přípravě na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva. V práci jsou popsány složky integrovaného záchranného systému a základní principy činnosti. Na konkrétních příkladech je zachycena činnost jednotlivých složek integrovaného záchranného systému a orgánů samosprávy při řešení mimořádných událostí a krizových situací. V závěru této práce jsou navržena některá opatření, která přispějí k větší informovanosti a připravenosti občanů v dané problematice.

Úvod.....	8
1. IZS.....	10
1.1 Co je IZS	10
1.2 Význam IZS	12
1.3 Základní pojmy	13
1.4 Struktura a principy činnosti IZS	15
1.4.1 Složky IZS.....	15
1.4.2 Koordinace IZS	17
2 Postavení a úkoly orgánů veřejné správy v IZS.....	21
2.1 Ministerstva.....	21
2.2 Orgány kraje.....	22
2.3 Orgány obce s rozšířenou působností	23
2.4 Orgány obce	23
3 Řešení mimořádné události	25
3.1 Systém řešení mimořádných událostí	25
3.2 IZS a jeho realizace.....	27
3.2.1 Aktivace složek IZS	27
3.2.2 Varování obyvatelstva.....	30
3.3 Činnost složek IZS při mimořádné události.....	31
3.3.1 Činnost základních složek IZS při běžné dopravní nehodě	31
3.3.2 Činnost základních a ostatních složek IZS při dopravní nehodě s únikem nebezpečné látky	35
3.4 Krizový management efektivním nástrojem řešení mimořádné události.....	37
3.4.1 Způsob řešení krizové situace za povodně.....	40
4 IZS v číslech.....	47
4.1 Spolupráce složek IZS	47
4.2 Tísňová linka 112.....	48
4.3 Vybrané údaje	48
5 Návrhy a opatření na zefektivnění činnosti.....	50
Závěr	56
Seznam použité literatury.....	58

Úvod

V životě člověka mohou nastat neočekávané mimořádné události, jako jsou živelní pohromy (záplavy a povodně, požáry, vichřice, sesuvy půdy, sněhové laviny, zemětřesení), havárie s únikem nebezpečných látek do životního prostředí (havárie v chemických provozech a skladech, radiační havárie, ropné havárie) a další, které mohou ohrozit životy, zdraví obyvatel a způsobit velké materiální škody. Ke zmírnění následků těchto událostí přispívají zejména legislativní a organizační opatření, která přijímá každý vyspělý stát. Účinně mohou ke zmírnění těchto následků napomoci i samotní občané. Proto je důležité, aby znali případná nebezpečí a dokázali optimálně řešit vzniklé situace.

Lidská společnost se v závislosti na stupni svého ekonomického, technického a technologického vývoje snažila a stále snaží následkům těchto mimořádných událostí zabránit nebo je přinejmenším zmírnit. Buduje proto různé obranné a ochranné mechanismy. Deklarují se jako právo na život, ochranu zdraví, majetku a přijatelné životní prostředí a jsou zakotveny v ústavě.¹

Téma bakalářské práce jsem si vybral proto, abych do detailu poznal co tento systém obnáší a jak funguje. Na zjištěných faktech jsem nastínil návrhy a možná opatření, která povedou k zefektivnění činnosti složek IZS. Další důvody k sepsání této práce byly ty, že zde existuje stále větší hrozba teroristických útoků, přírodních katastrof a podobných událostí. Lze předpokládat, že občané o tom co je integrovaný záchranný systém mnoho nevědí a připravenost na možná rizika plynoucí z těchto událostí, může být pro část obyvatel problémem. Proto by měla tato práce přinést základní informace o tom, co je IZS a na jakých principech pracuje. V neposlední řadě by tato práce měla sloužit jako návod na zvládání mimořádných událostí a krizových situací. Vzhledem k dalšímu vývoji situace ve světě a stále častějším přírodním katastrofám, lze očekávat, že dříve či později se stane přinejmenším předmětem širší veřejné debaty.

---

¹ Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém, SPBI, Ostrava 2005, s. 5

V této práci je popsán integrovaný záchranný systém, jako systém, který je odpovědný za koordinování činnosti při přípravě na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva. V další části jsou analyzovány složky integrovaného záchranného systému, je rozebrána současná legislativa týkající se budování integrovaného záchranného systému a současné legislativní ošetření pravomocí a povinností orgánů státní správy a samosprávy. Dále je v této práci na konkrétních příkladech zachycena činnost jednotlivých složek integrovaného záchranného systému a orgánů samosprávy při řešení mimořádných událostí a krizových situací. V závěru této práce jsou navržena některá opatření, která přispějí k větší informovanosti a připravenosti občanů v dané problematice a také přispějí k zefektivnění činnosti složek integrovaného záchranného systému.

1 IZS

V této kapitole bude vymezen samotný pojem integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“), důvody vzniku a složky IZS, dále v této kapitole budou vymezeny základní pojmy. Okrajově zde budou nastíněny základní principy činnosti IZS.

1.1 Co je IZS

Základním předpokladem veškeré činnosti v ČR je legislativní rámec vymezující daný obor, jeho kompetence, vazby, vztahy a souvislosti s ostatními složkami. Základním právním předpisem pro integrovaný záchranný systém je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů ve znění novel (dále jen „zákon o IZS“), je třeba však říci, že „právní postavení jednotlivých složek IZS není zavedením systému IZS dotčeno.“² Nelze pominout skutečnost, že tento zákon upravuje také problematiku ochrany obyvatelstva na úrovni státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob a podnikajících fyzických osob. Fyzickým osobám zákon o IZS ukládá povinnosti: strpět různá omezení, poskytnout osobní a věcnou pomoc, poskytnout důležité informace. Příprava či výchova občanů (zvláště k předepsané pomoci a komunikaci) však nijak upraveny nejsou, jakož i právo občanů na přípravu a výchovu, ale i povinnosti nejsou stanoveny žádným právním předpisem. Usměrnování a výstavba IZS přísluší Ministerstvu vnitra ČR, krajským úřadům a na úkolech IZS participují i obce.

Úkoly orgánů krajů a obcí s rozšířenou působností v IZS a ochranu obyvatelstva a určující úlohu v IZS plní Hasičský záchranný sbor (dále jen „HZS“) kraje, který tak poskytuje hejtmanovi kraje a starostům obcí s rozšířenou působností „servis“ pro případ, že převezmou koordinaci záchranných a likvidačních prací. Prováděcím předpisem zákona o IZS je vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech integrovaného záchranného systému v platném znění (dále jen „vyhlášky o IZS“).

---

² Veverka, I.: Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství, Vydavatelství PA ČR, Praha 2003, s. 145

IZS se primárně zabývá součinností orgánů veřejné správy a odpovědných profesionálních bezpečnostních institucí. Kromě toho je hlavním předpisem pro oblast ochrany obyvatelstva. Tento nový pojem zde nahrazuje, resp. doplňuje pojem civilní ochrana. Podle § 2 zákona o IZS, se ochranou obyvatelstva rozumí následující plnění úkolů civilní ochrany: varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.

V IZS jde o to, využít pro záchranné a likvidační práce v potřebný okamžik každého, kdo je provádět záchranné a likvidační práce povinen, kdo pomoci může, kdo pomoci chce.

Integrace spočívá v tom, že jednotlivé zdroje materiální, lidské, ale i právní, se spojují k provedení záchrany nebo likvidace s cílem jejich co nejúčinnějšího a nejehospodárnějšího využití.

IZS, tedy není organizací v podobě instituce, ale jen a především vyjádřením pravidel spolupráce (i když určité orgány, které zajišťují koordinaci má a mít musí). IZS není vytvořen jako úřad, ale systém spolupráce. IZS je tedy koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Využije se v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma nebo více složkami integrovaného záchranného systému.

Podle zákona o IZS bude prováděna i koordinace záchranných a likvidačních prací v případech, kdy bude vyhlášen jeden z krizových stavů (stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu). V neposlední řadě se budou opatření IZS vztahovat na případy, kdy se bude jednat o mimořádnou událost, kterou je ohroženo veřejné zdraví.³

---

³ § 34 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

1.2 Význam IZS

Potřebnost odpovídající právní úpravy vyplynula zvláště naléhavě při řešení rozsáhlých ničivých povodní v roce 1997, které postihly 1/3 území republiky a zasáhly také území sousedních států. Tyto události se staly impulsem pro vytvoření IZS. Absence právních a dalších podmínek byla tehdy zřejmá zejména při provádění záchranných a likvidačních prací, kdy byly bezprostředně ohroženy lidské životy a majetek.⁴ Nicméně již od roku 1990 se objevují první potřeby vzniku IZS, vzhledem k nárůstu mimořádných událostí. Snaha vyvrcholila v roce 1993, kdy bylo usnesením vlády č. 246/1993⁵ schváleno jeho 13 základních zásad. Dalším přelomovým rokem byl rok 1997 a již zmíněné povodně, které předznamenaly IZS v právní podobě tak, jak je v současné době vytvořen, jelikož se ukázalo, že právní předpisy nepostačují.

Význam se dostavil při povodních v roce 2002. Úkoly byly zvládnuty viditelně lépe, koordinace a spolupráce probíhala rychleji a efektivněji. Přesto má IZS určité rezervy, zejména při dlouhodobějších nasazeních, krizových situacích mimořádného rozsahu, jako je např. teroristický útok s použitím zbraní hromadného ničení, chybí mu především zkušenosti, materiál jak právní, tak školící a specialisté.

Význam IZS lze tedy spatřit v tom, že upravuje každodenní spolupráci hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí, čímž tento systém umožňuje rychlé a účinné záchrany nebo likvidace mimořádné události. Je třeba vidět i nezastupitelnost IZS a jeho význam při ochraně práv a majetku, životů a zdraví lidí bez rozdílu. Záchranáři nejsou ti, co jezdí a houkají, ale především ti, co jsou připraveni. Nepřetržitě připraveni zasáhnout na tísňovou výzvu, dvacet čtyři hodin denně, 365 dní v roce.

---

⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů a zákonu č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), dostupné též na: <http://www.chmi.cz/katastrofy/duvodzpr.html>

⁵ Usnesení vlády č. 246/1993 o zásadách Integrovaného záchranného systému

1.3 Základní pojmy

Tato kapitola je stručným přehledem pojmů které jsou použity v práci.

- a) Mimořádná událost – škodlivé působení sil a jevů vyvolaných přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.⁶
- b) Krize, krizová situace – je mimořádná událost, při níž je vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav nebo stav ohrožení státu.⁷
- c) Krizové řízení – souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace.⁸
- d) Krizový plán – plán, který obsahuje souhrn opatření a postupů k řešení krizových situací.⁹
- e) Havárie – mimořádná událost vzniklá v souvislosti s provozem technických zařízení a budov, užitím, zpracováním, výrobou, skladováním nebo přepravou nebezpečných látek nebo nakládáním s nebezpečnými odpady.
- f) Ochrana – systém opatření vedoucí k pasivnímu přežití postiženého systému po dopadu mimořádné události.
- g) Prevence – veškerá opatření vedoucí k zamezení vzniku mimořádné události či opatření vedoucí k přípravě na zdolávání mimořádné události a řešení mimořádné události.
- h) Řízení – proces usměrňování a ovládání činnosti podřízených pracovníků.
- i) Velitel zásahu – Zpravidla velitel jednotky požární ochrany, pokud však v místě zásahu není ustanoven velitel zásahu, řídí součinnost těchto složek velitel nebo vedoucí zasahujících sil a prostředků složky IZS, která v místě zásahu provádí převažující činnost.

---

⁶ § 2 písm.b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

⁷ § 2 písm. c) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

⁸ § 2 písm.a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

⁹ § 9 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

- j) Záchraně práce – Činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí a vedoucí k přerušení jejich příčin.
- k) Likvidační práce – Činnost k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.
- l) Ochrana obyvatelstva – Plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, ukrytí, evakuace a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.
- m) Zařízení civilní ochrany – Součástí právnické osoby nebo obce určené k ochraně obyvatelstva. Tvoří je zaměstnanci nebo jiné osoby na základě dohody a věcné pomoci.
- n) Věcná pomoc – Poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce. Věcnou pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo vědomím velitele zásahu, starosty nebo hejtmana kraje.
- o) Osobní pomoc – Činnost a služby při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce. Osobní pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, starosty obce nebo hejtman kraje.
- p) Povodeň - Přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody.¹⁰
- q) Přírozená povodeň - Povodeň způsobena přírodními jevy, zejména táním, dešťovými srážkami nebo chodem ledů.⁹
- r) Zvláštní povodeň – Povodně způsobené jinými vlivy, zejména poruchou vodního díla, která může vést až k jeho havárii (protržení) nebo nouzovým řešením kritické situace na vodním díle.⁹
- s) I. stupeň povodňové aktivity – BDĚLOST - Nastává při nebezpečí přirozené povodně a zaniká, pominou-li příčiny takového nebezpečí; vyžaduje věnovat zvýšenou pozornost vodnímu toku nebo jinému zdroji povodňového nebezpečí, zahajuje činnost hlásná a hlídková služba; na vodních dílech nastává tento stav při dosažení mezních

---

¹⁰ § 64 odst.1) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

hodnot sledovaných jevů a skutečností z hlediska bezpečnosti díla nebo při zjištění mimořádných okolností, jež by mohly vést ke vzniku zvláštní povodně.¹¹

t) II. stupeň povodňové aktivity – POHOTOVOST - Vyhláší se v případě, že nebezpečí přirozené povodně přerůstá v povodeň; vyhláší se také při překročení mezních hodnot sledovaných jevů a skutečností na vodním díle z hlediska jeho bezpečnosti; aktivizují se povodňové orgány a další účastníci ochrany před povodněmi, uvádějí se do pohotovosti prostředky na zabezpečovací práce, provádějí se opatření ke zmírnění průběhu povodně podle povodňového plánu.¹²

u) III. stupeň povodňové aktivity – OHROŽENÍ - Vyhláší se při nebezpečí vzniku škod většího rozsahu, ohrožení životů a majetku v záplavovém území; vyhláší se také při dosažení kritických hodnot sledovaných jevů a skutečností na vodním díle z hlediska jeho bezpečnosti současně se zahájením nouzových opatření; provádějí se zabezpečovací a podle potřeby záchranné práce nebo evakuace.¹¹

1.4 Struktura a principy činnosti IZS

IZS je součástí bezpečnostního systému ČR a podílí se na naplňování ústavního práva občanů na poskytnutí pomoci v případě ohrožení zdraví nebo života. Má pevné struktury, které tvoří především základní složky.

V této kapitole půjde o popsání základních a ostatních složek IZS a vymezení základních principů činnosti.

1.4.1 Složky IZS

Záchranné a likvidační práce nemůže zvládnout jedna záchranářská organizace. Při těchto pracích je třeba využít síly a prostředky, zkušenosti, odbornost a především kompetence různých orgánů, právnických osob a podnikajících fyzických osob.

---

¹¹ § 70 odst. 2) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

¹² § 70 odst. 2) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

Integrovaný záchranný systém tvoří základní a ostatní složky IZS (viz příloha 1). V rámci provádění záchranných a likvidačních prací jsou připraveny poskytnout bezprostřední pomoc obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí a zajistit provedení záchranných a likvidačních prací.

Složky integrovaného záchranného systému jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty obce s rozšířenou působností, hejtmána kraje nebo zástupce ministerstva vnitra, pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací.

1.4.1.1 Základní složky IZS

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území České republiky. Jsou to složky schopné rychle a nepřetržitě zasahovat, mají celoplošnou působnost na území celého státu. Každá z těchto složek má své specifické úkoly.

Základními složkami IZS jsou Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie ČR.

Každá z těchto složek má své specifické úkoly.

- úkolem HZS ČR je chránit životy, zdraví a majetek obyvatel před mimořádnými událostmi a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech;
- úkolem Policie ČR je především chránit bezpečnost občanů a majetek, veřejný pořádek, vést boj s terorismem, odhalovat a vyšetřovat trestnou činnost;
- úkolem ZZS je poskytnout neodkladnou přednemocniční péči při akutním nebezpečí, během transportu až do předání pacienta.

1.4.1.2 Ostatní složky IZS

Tam, kde základní složky při záchranných a likvidačních pracích nestačí, jednak z důvodů nedostatku personálu, kompetenčních, odborných nebo materiálových, jsou přizvány ostatní složky IZS. Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání na základě uzavřené smlouvy podle § 21 zákona o IZS a jsou povolávány podle druhu mimořádné události, na základě jejich možnosti zasáhnout a pravomocí, které jim dávají právní předpisy.

Ostatními složkami IZS jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Patří sem: Armáda ČR, Horská služba, Vodní záchranná služba, Letecká záchranná služba, Báňská záchranná služba, městská nebo obecní policie, zařízení civilní ochrany, havarijní a pohotovostní služby, Povodí Moravy, Vltavy a Labe, Český červený kříž, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, Svaz civilní obrany ČR, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, atd.

V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče.

1.4.2 Koordinace IZS

Spolupráce na místě zásahu uvedených složek v nějaké formě existovala vždy. Avšak odlišná pracovní náplň i pravomoci jednotlivých složek zakládaly a zakládají nutnost určité koordinace postupů. Koordinace znamená zajištění vzájemného souladu mezi jednotlivými složkami v oblasti jejich působnosti. V praxi to znamená, že je nutno zařídit, aby nařízení a rozhodnutí velitele zásahu, operačních středisek a ověřených orgánů veřejné správy¹³ měla jeden cíl a aby neukládala křížící se až protichůdné úkoly.

---

¹³ §§ 7 až 11 vyhlášky MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS

Jedná se o proces, spočívající v zajišťování činností¹⁴, realizovaný příslušnými orgány IZS, který při uplatnění řídicích funkcí a užití dostupných sil a prostředků, vede ke zvládnutí vzniklé mimořádné události.¹⁵ Ke koordinaci dochází v okamžiku, kdy při řešení nastalé mimořádné situace, na místě zasahují dvě a více složek IZS.

Způsob provádění záchranných a likvidačních prací se odvíjí od několika faktorů. Jde zejména o rozsah, druh negativní události a počet zasahujících složek. Koordinování záchranných a likvidačních prací, řízení součinnosti v místě nasazení složek IZS a v prostoru předpokládaných účinků mimořádné události provádí velitel zásahu. Takto pojatá definice místa zásahu je, vzhledem k tomu, že mimořádná událost je co do rozvoje dynamická, velice praktická. Pokud jsou pravomoci velitele zásahu dány pro místo zásahu, může jimi disponovat i v místě, kde mimořádná událost zatím nezasáhla. Pravomoci velitele zásahu se totiž při řízení společného zásahu složek nevztahují jen ke složkám pro zabezpečení jejich součinnosti, ale zejména na osoby, které jsou mimořádnou událostí ohroženy nebo dotčeny (např. vlastnickým vztahem k zasaženému nebo ohroženému majetku). Velitel zásahu koordinuje záchranné a likvidační práce v místě nasazení složek IZS, řídí součinnost těchto složek a podle závažnosti mimořádné události vyhlásí odpovídající stupeň poplachu¹⁶ podle příslušného poplachového plánu IZS. Dále je oprávněn zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu a nařídit, aby místo zásahu opustila osoba, jejíž přítomnost není potřebná. Nařídit evakuaci osob, popřípadě stanovit i jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí a vyzvat osobu, která se nepodřídí stanoveným omezením, aby prokázala svoji totožnost. Tato osoba je pak povinna výzvě vyhovět. Dále může velitel zásahu nařídit bezodkladné provádění nebo odstraňování staveb, terénních úprav za účelem zmírnění nebo odvrácení rizik, vzniklých mimořádnou událostí a vyzvat právnické osoby nebo fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci.

---

¹⁴ § 1 odst.2) vyhlášky MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS

¹⁵ Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém, SPBI, Ostrava 2005, s. 95

¹⁶ dle § 20 - § 24 vyhlášky 328/201 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS se jedná o čtyři stupně poplachů. Čtvrtý stupeň, který je označen jako zvláštní, je stupněm nejvyšším. Stupeň poplachu předurčuje potřebu sil a prostředků pro záchranné a likvidační práce v závislosti na rozsahu mimořádné události a na úrovni koordinace složek při společném zásahu.

Pravomoci velitele zásahu mohou být ještě širší, a to vzhledem k tomu, z jaké složky IZS velitel zásahu je. To tedy znamená, že pokud je velitelem zásahu příslušník Policie ČR, má navíc pravomoci ze zákona upravující pravomoci Policie ČR. Zákon o IZS dále stanoví, že pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, je velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany. Toto ustanovení zákona o IZS nelze vykládat tak, že pokud budou chtít při zásahu spolupracovat dvě složky, nemohou zasahovat bez účasti hasičů. K takovému tvrzení je třeba říci, že o osobě velitele zásahu především rozhoduje druh mimořádné události. Pokud je její řešení upraveno jinými zákony než zákonem o IZS, je osoba velitele zásahu zřejmá. Hasič by neměl řídit opatření k udržení bezpečnosti a veřejného pořádku, i když bude třeba zasahovat u hořícího automobilu při mimořádné události, která má charakter např. demonstrace. Navíc ještě ze zákona o IZS platí, že pokud na místě zásahu není ustanoven velitel zásahu, řídí součinnost těchto složek velitel nebo vedoucí zasahujících sil a prostředků složky IZS, která v místě zásahu provádí převažující činnost. Není-li v místě zásahu zástupce orgánu, jemuž s ohledem na druh mimořádné události přísluší řízení záchranných a likvidačních prací, podle zvláštních právních předpisů, zajistí jeho vyrozumění územně příslušné operační a informační středisko IZS. Velitel jednotek požární ochrany prozatím řídí záchranné a likvidační práce v místě zásahu do příchodu odpovědného orgánu do místa zásahu.

Úroveň, kdy záchranné a likvidační práce a řízení součinnosti složek IZS řeší velitel zásahu, je nazývána tzv. taktickým řízením. Jde skutečně o to, že velitel zásahu na místě zásahu stanoví postup, tzn. taktiku, s ohledem na zapojené složky a s ohledem na jeho kompetence dané zákonem o IZS. Při tom je nucen na základě § 1 vyhlášky o IZS respektovat priority činností a řídit součinnost složek tak, aby jednotlivé činnosti byly s ohledem na skutečnou potřebu při záchranných a likvidačních pracích provedeny.

Obecně lze způsob řízení rozdělit na úrovně:

- taktická úroveň
- operační úroveň
- strategická úroveň

Taktická úroveň koordinace probíhá v místě vzniku, kde se mimořádné události projeví, nebo tam, kde se její účinky předpokládají. Na této úrovni za veškerou činnost při záchranných a likvidačních pracích odpovídá velitel zásahu, který je odpovědný za koordinaci složek IZS.

Operační úroveň koordinace je prováděna na operačních střediscích¹⁷ základních složek IZS. Operační střediska spravují a ovládají systémy varování a vyrozumění obyvatelstva, jsou spojovacím článkem mezi místem zásahu a nejvyšší úrovní řízení, zajišťují obsluhu tísňových linek a jsou pro každého občana místem, kde může přivolat pomoc v nouzi. Operační a informační středisko IZS jsou stálými orgány pro koordinaci složek IZS. Podle § 5 zákona o IZS plní úkoly operačních a informačních IZS operační a informační středisko HZS krajů a operační a informační středisko MV-generálního ředitelství HZS ČR.

Strategická úroveň koordinace je prováděna z úrovně starosty obce s rozšířenou působností nebo hejtmana kraje v případech, kdy o to požádá velitel zásahu. Jestliže půjde o mimořádnou událost, která bude řešena ve zvláštním stupni poplachu¹⁸, automaticky přebírá koordináční činnost dle havarijního plánu kraje hejtman kraje.

---

¹⁷ Stálé orgány pro koordinaci složek IZS, které plní úkoly podle § 5 zákona č. 239/200 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

¹⁸ § 24 vyhlášky 328/201 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS

2 Postavení a úkoly orgánů veřejné správy v IZS

V této kapitole bude v základní rovině popsána úloha orgánů veřejné správy při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Obecně státní orgány a orgány územních samosprávných celků plní úkoly v oblasti přípravy na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva. Organizují součinnost mezi podřízenými složkami a zpracovávají poplachový plán IZS, uzavírají smlouvy, zabezpečují varování, organizují činnost civilní ochrany. Hejtmani krajů a starostové obcí s rozšířenou působností organizují a koordinují přípravu i samotný zásah na svěřeném území, k tomuto účelu mohou použít i krizový štáb.¹⁹ Jsou povinni předávat Ministerstvu vnitra zprávy o průběhu prací prostřednictvím operačních a informačních středisek IZS.

2.1 Ministerstva

Ústředním orgánem státní správy na úseku IZS je Ministerstvo vnitra ČR, současně je ústředním orgánem na úseku přípravy na mimořádné události, ochrany obyvatelstva a mezinárodních záchranných operací.²⁰

Zákon²¹ také stanoví, že některé úkoly Ministerstva vnitra plní organizační složky HZS ČR nebo hasičské záchranné sbory. Jedná se o činnosti²² k naplnění úkolů Ministerstva vnitra.

Státní správu v ochraně veřejného zdraví vykonává Ministerstvo zdravotnictví a Krajské hygienické stanice, k jejich úkolům např. patří nařizovat mimořádná opatření²³ při epidemii a nebezpečí jejího vzniku.

---

¹⁹ Krizový štáb je pracovním orgánem územních samosprávných celků, kdy bude prováděna koordinace záchranných a likvidačních prací a k řešení krizových situací.

²⁰ § 7 odst.1 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

²¹ § 7 odst. 4 zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

²² § 7 odst.2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

²³ § 69 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů

„Ministerstvo dopravy zabezpečuje pro potřeby správních úřadů a základních složek IZS pro záchranné a likvidační práce celostátní informační systém v oblasti zdrojů nebezpečí v dopravě.“²⁴

Ministerstvo životního prostředí ve vztahu k IZS plní úkoly na úseku ochrany ovzduší, vody a protipovodňové aktivity, prevence havárií v oblasti odpadů, zástupci se pak podílejí a odpovídají za řešení takových to mimořádných událostí.

Ministerstvo obrany umožní pro potřebu likvidace havárií využití sil a prostředků civilní ochrany pro varování obyvatelstva, vojenských záchranných pluků civilní ochrany, vybraných sil a prostředků Armády ČR a umožní využití skladů humanitární pomoci.²⁵

Lze říci, že ministerstva a jiné ústřední orgány správních orgánů při přípravě na mimořádné události, při provádění záchranných a likvidačních prací plní stanovené úkoly²⁶ v oboru své působnosti.

2.2 Orgány kraje

„V obecné rovině zákona o IZS zajišťují orgány kraje přípravu na mimořádné události, zajišťují a provádějí záchranné a likvidační práce a ochranu obyvatelstva.“²⁷ Úkoly²⁸ orgánů kraje, které jsou mu svěřeny plní Hasičský záchranný sbor kraje.

Hejtman kraje na strategické úrovni koordinuje záchranné a likvidační práce, síly a prostředky pro řešení mimořádné události. V případech, kdy mimořádná událost přesahuje území kraje, žádá Ministerstvo vnitro o zabezpečení ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací.

---

²⁴ Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém, SPBI, Ostrava 2005, s. 23

²⁵ Veverka, I.: Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství, Praha 2003, s. 145

²⁶ § 6 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

²⁷ Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém, SPBI, Ostrava 2005, s. 24

²⁸ § 10 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

2.3 Orgány obce s rozšířenou působností

Na úrovni obce s rozšířenou působností plní úkoly dle zákona o IZS Starosta obce s rozšířenou působností a obecní úřad.

V důsledku reformy státní správy, má obecní úřad s rozšířenou působností dvojitou úlohu. Jednak plní úkoly, které se vztahují ke správnímu obvodu obce, tzn. na území, kde vykonává svoji rozšířenou působnost, ale zároveň plní úkoly v obci, ve které má sídlo z hlediska obce jako takové. V důsledku toho může dojít k situaci, kdy při koordinování a likvidaci mimořádné události, si bude odporovat koordinace starosty obce s rozšířenou působností a starosty dotčené obce, v důsledku toho může nastat situace, kdy nebudou jednotné postupy při řešení mimořádné události.²⁹

Starosta obce s rozšířenou působností plní na úseku IZS stanovené úkoly.³⁰ Na rozdíl od hejtmána kraje, při překonávání mimořádné události silami a prostředky, které má ve své působnosti, má omezené možnosti, protože v řadě obcí nejsou všechny základní složky IZS. Z tohoto důvodu bude koordinace starosty, v případech, kdy bude velitelem zásahu požádán o převzetí koordinace, především spočívat při řešení nouzového přežití obyvatelstva a navazujících prací obnovy poškozeného území.

2.4 Orgány obce

Tak jako v kapitole 2.3 plní úkoly³¹ na úseku IZS zejména obecní úřad a starosta obce. „Na rozdíl od krajských úřadů nebo obecních úřadů obcí s rozšířenou působností neplní úkoly obecního úřadu Hasičský záchranný sbor kraje.“³²

Úkoly obecního úřadu při koordinaci a prováděných záchranných a likvidačních prací jsou omezeny a jsou soustředěny především na ochranu obyvatelstva. Starosta

---

²⁹ Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém, SPBI, Ostrava 2005, s. 27

³⁰ § 13 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

³¹ § 15 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

³² Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém, SPBI, Ostrava 2005, s. 29

obce zajišťuje varování osob před hrozícím nebezpečím, organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce a organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce.

Úkolem vedení obce je sjednotit požadavky a vytvořit takový systém krizového řízení a havarijního plánování, který optimálně řeší zabezpečení obyvatel a přípravu obce na řešení mimořádných událostí a krizových situací.

3 Řešení mimořádné události

Smyslem této kapitoly není vyčerpávající průběžný popis, nýbrž výběrová ilustrace případů a způsobů řešení mimořádných událostí. Vzhledem k rozmanitosti těchto situací a z hlediska pravděpodobnosti jsou představeny jen značně specifické příklady, kterými se občané setkávají takřka každodenně, které Českou republiku již postihly a jejich výskyt je nejpravděpodobnější.

3.1 Systém řešení mimořádných událostí

Mimořádné události mohou vzniknout v lokálním rozsahu i při provádění běžné činnosti člověka, např. při haváriích letadel, vozidel na komunikacích, haváriích na železnici, v lodní dopravě, ale také vlivem teroristických akcí, přírodními vlivy a haváriemi, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

V této souvislosti lze hovořit o dvou druzích mimořádných (mimořádné události a krizové situace) událostí. Mimořádné události zahrnují požáry, výbuchy, výrony či úniky škodlivin, dopravní nehody, běžné policejní činnosti a běžné zásahy zdravotnické záchranné služby a letecké zdravotnické záchranné služby, dále námrazy, krupobití, sněhové bouře, větrné smršťe, krátké přívalové deště na malém území, lokální povodně, záplavy, protržení hráze, propad či sesuv půdy, místní přerušování dodávek elektrické energie, zemního plynu, tepla, místní přerušování spojení, narušení zásobování pitnou vodou či potravinami, lokální epidemie.

Mimořádná událost ohrožuje pouze jednotlivce a malé skupiny osob, vznikají malé majetkové škody, není závažným způsobem ohroženo životní prostředí a je zasažena pouze část území obce nebo katastrálního území obce. Tato situace je většinou řešena rutinním zásahem základních a ostatních složek IZS a dle potřeby i orgány samosprávy, orgány státní správy pomáhají pouze podle požadavků složek IZS. Rozsah mimořádné události je deklarován vyhlášením příslušného stupně poplachu a to na základě poplachového plánu IZS. Čím vyšší stupeň poplachu, tím je řešení mimořádné události složitější a náročnější. Při vyhlášení zvláštního stupně poplachu se předpokládá,

že do řešení mimořádné události může vstoupit starosta obce s rozšířenou působností a hejtman kraje. Mimořádné události mohou přerůst do takových rozměrů, kdy orgány, které ji řeší, nejsou svými silami a prostředky schopni takové události zvládnout a ke zvýšení svých pravomocí mohou vyhlásit krizový stav. V tomto případě mimořádná událost přerostla do krizové situace.

Mimořádná událost přerůstá do krizové situace v případě, že ohrožuje životy a zdraví celých skupin obyvatel, dochází k významným majetkovým škodám, je ohroženo životní prostředí, jsou ohroženy kulturní památky, je narušena nebo zcela dokonce zastavena výroba, je přerušena dodávka energií, tepla, přerušeno spojení, je přerušeno a není zajištěno zásobování obyvatelstva pitnou vodou a potravinami, hrozí epidemie.. Krizová situace může zasáhnout území několika obcí, území několika okresů nebo dokonce území celého státu. Situaci musí komplexně řešit státní správa mimořádnými opatřeními a mimořádnými prostředky.

O tom, který z krizových stavů bude vyhlášen, se rozhoduje na základě velikosti postiženého území a druhu mimořádné události, jejíž vznik k vyhlášení krizového stavu vedl. Pro lepší názornost jsou v příloze 2 uvedeny jednotlivé krizové stavy se základními informacemi o jejich vyhlášení.

Z výše popsaného lze rozdělit systém řešení mimořádných situací do čtyřech úrovní³³:

- situaci řeší samostatně jednotlivá základní složka IZS,
- situaci řeší součinnostně hlavní a ostatní složky IZS a některé další síly, zařízení a prostředky,
- situaci řeší komplexně státní správa za podpory hlavních složek IZS, Armády ČR, složek Ministerstva vnitra ČR a dalších sil a prostředků v úzké součinnosti se samosprávou. S určitou nadsázkou lze říci, že toto je okamžik, kdy složky IZS

---

³³ Hruška, J.: Problémy krizového managementu určené obce s rozšířenou působností, Sborník příspěvků z mezinárodní konference Občanská společnost: krizové řízení a nouzové plánování, konané v Českém Krumlově ve dnech 24.-25. října 2003 pod záštitou Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Český Krumlov 2003, s. 19

již nejsou schopny svými silami a prostředky krizovou situaci řešit a je nutné použitých mimořádných opatření,

- situaci řeší systémově ústřední orgány státní správy cestou územní státní správy nasazením sil a prostředků ČR a za spolupráce mezinárodních sil a prostředků.

3.2 IZS a jeho realizace

Konkrétní podoba IZS pro daný zásah vychází ze zásahu základních složek doplněný silami a prostředky specialistů ostatních složek pro konkrétní daný typ mimořádné události a přizvané speciální služby, případně specialisty pro daný typ zásahu na mimořádnou událost.. Podoba pro zásah disponibilních zdrojů, sil a prostředků³⁴ je připravována podle územní povahy rizik, z tohoto důvodu je účelné znát, které mimořádné události postihly dané teritorium a jakým způsobem byly tyto mimořádné události řešeny a k jakým problémům by mohlo na základě vývoje současného stavu a v budoucnu dojít.³⁵ Pokud budou tyto podmínky splněny, lze předpokládat, že úspěšnost při záchranných a likvidačních prací složkami IZS bude vysoká.

3.2.1 Aktivace složek IZS

Základní složky IZS vytváří systém plošného pokrytí území ČR silami a prostředky a aby tento systém byl funkční a akceschopný, je zajištěna nepřetržitá pohotovost příjmu tísňového volání pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události. Pro aktivaci, řízení a podporu své činnosti využívá operační a informační střediska. Asi nejběžnější a nejtypičtější způsob oznámení mimořádné události občanů je oznámení mimořádné události, prostřednictvím telefonních čísel tísňového volání.³⁶ Tísňovým voláním se rozumí bezplatná volba čísel, která jsou stanovena v číslovacím plánu a uvedena

---

³⁴ Disponibilními zdroji, silami a prostředky se rozumí stabilní místa (základny) základních složek IZS, dále pak lidské zdroje, které jsou využitelné pro záchrannou činnost a věcné, technické, materiálové, přístrojové, energetické a informační prvky a systémy.

³⁵ Veverka, I.: Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství, Vydavatelství PA ČR, Praha 2003, s. 142

³⁶ Ošřádalová, T.: Zavedení tísňové linky 112 v České republice, SPBI, Ostrava 2005, s. 4-6

v telefonních seznamech a která jsou pro záchranu životů, zdraví a majetku všem občanům zpřístupněny.

V ČR jsou zavedena následující čísla tísňového volání, která obsluhují uvedené složky IZS:

- 150 - Hasičský záchranný sbor ČR,
- 155 - Zdravotnická záchranná služba,
- 158 - Policie ČR,
- 112 – Jednotné evropské číslo tísňového volání - Hasičský záchranný sbor ČR,

V případě, kdy je oznámena na tísňovou linku mimořádná událost, operační středisko vyhodnotí podané informace, v praxi to znamená, že operační důstojní odhadne ohrožení z nastalé mimořádné události. Na základě svého vyhodnocení vyhlásí odpovídající stupeň poplachu IZS. Tím dochází k aktivaci celého systému IZS. Pokud to řešení mimořádné události vyžaduje, vyžádá si v případě potřeby spolupráci další základní složky IZS prostřednictvím jejího operačního střediska. Odbavování tísňového volání si řeší jednotlivé složky ve své působnosti samostatně a postupují při své činnosti podle předpisů, kterými byly zřízeny a podle zákona o IZS. Jestliže řešení mimořádné události nenáleží do jeho věcné nebo místní působnosti, předá přijaté informace operačnímu a informačnímu středisku té základní složky, která je k řešení příslušná. Pokud řešení mimořádné události vyžaduje součinnost několika složek IZS, předá informace také územně příslušnému středisku IZS, čímž se rozumí operační a informační středisko HZS kraje. Na základě vyhodnocených informací, aktivuje operační a informační středisko IZS síly a prostředky základních složek. Tam, kde základní složky při záchranných a likvidačních pracích nestačí např. z důvodů personálních, kompetenčních či odborných, jsou povolány ostatní složky IZS v souladu s poplachovým plánem IZS. Je-li to nutné informují operační a informační střediska o vzniku mimořádné události též určené osoby dotčených správních úřadů a určené právnické a fyzické osoby havarijním plánem kraje.³⁷

---

³⁷ Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém, SPBI, Ostrava 2005, s. 92

Pokud občan zavolá na tísňovou linku 112, hovor bude odbaven pracovníkem Telefonního centra tísňového volání (dále jen "TCTV"), která jsou zastupována krajskými operačními a informačními středisky krajů. Jedná se o nový prvek v příjmu tísňového volání na krajských operačních a informačních střediscích IZS. TCTV zajišťuje činnost příjmu tísňového volání na linku 112 ve prospěch všech základních složek IZS.

TCTV především zajišťují:

- příjem tísňových volání na lince 112 a 150 a datový přenos informací o mimořádné události na pracoviště operačních středisek základních složek IZS,
- příjem datové věty od operačních středisek základních složek IZS,
- propojení specifických tísňových volání na pracoviště operačních středisek základních složek IZS.

Tísňové volání na linku 112 je určeno jednak pro cizince, protože je zde zaručeno odbavení volání v cizí řeči, zejména v angličtině a němčině a jednak pro oznámení závažných mimořádných událostí, zejména když vyžadují zásah více složek IZS. V neposlední řadě je tísňová linka určena pro oznámení mimořádných událostí, při nichž volající neví, které národní číslo tísňového volání má zvolit. Pokud občan zavolá na tísňovou linku z mobilního telefonu, lze toto tísňové volání uskutečnit bez kreditu, bez SIM karty a i bez signálu naší domovské sítě! Mobilní telefon v tomto případě využije síť (pokud je v dosahu) jiného i konkurenčního operátora.

Je důležité, že zavedením evropského tísňového čísla nedošlo ke zrušení národních čísel tísňového volání. Občan je může využít zejména v případech požadavku řešení mimořádné události jednou ze složek IZS, např. při selhání životních funkcí, úrazech, nemocích a oznámení událostí Policii ČR apod.

V těchto případech dojde při volání na linku 112 zdánlivě ke krátkému, několikavteřinovému zdržení odbavení hovoru v porovnání s odbavením na linku národního čísla tísňového volání, protože tento hovor bude ke konečnému odbavení

přepojen k příslušné složce IZS nebo bude vytvořena telefonická konference ihned v okamžiku zjištění, které složce IZS řešení události patří.

Tato technologie TCTV umožní datové předání identifikovaných údajů (o volajícím čísle, adrese telefonní stanice a jejím majiteli, poloze mobilního telefonu a další informace získané při odbavování na TCTV). Takové informace není již nutné získávat z volajícího na operačním středisku složky IZS, tím se zkrátí celková doba tísňového volání a postiženému je pomoc poskytnuta rychleji.

3.2.2 Varování obyvatelstva

Mimořádné události a krizové situace lze předcházet nebo jejich účinky omezit opatřeními, které povedou ke snížení ohrožení životů a zdraví obyvatelstva, materiálních hodnot, životního prostředí. Správné chování obyvatelstva při mimořádné události nebo krizové situaci účinně snižuje její rozsah i následky. K tomu je potřeba dbát pokynů záchranářů, ale i představitelů orgánů krizového řízení, případně se řídit instrukcemi, které jsou zveřejňovány prostřednictvím medií. Základním a jedním z nejdůležitějších opatření realizace v oblasti minimalizace následků mimořádné události a krizových situací je včasné varování. Varování lze definovat jako komplexní souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečující včasné předání varovné informace o reálně hrozící nebo již vzniklé mimořádné události nebo krizové situaci občanům.³⁸ Základní význam pro občana spočívá v tom, aby mohl v ohrožených místech přijmout taková opatření, která by zachránila jeho život a zdraví a co nejvíce se snížily následky mimořádných událostí.

Pro potřeby varování obyvatel se v ČR využívá celkem tři signálů (graficky znázorněno v příloze 3). K varování obyvatelstva jsou využívány též celostátní, soukromé, městské, obecní televize a rozhlasové stanice obecní rozhlasy a vozy složek IZS, které umožňují verbální výstup z vozů rychlého zásahu. V některých oblastech je využíván lokální distribuční kanál k předávání krizových zpráv prostřednictvím SMS.

---

³⁸ Kratochvílová, D.: Ochrana obyvatelstva, SPBI, Ostrava 2005, s. 11

Jedná se o signál:

- všeobecná výstraha:

v případě mimořádné události, která akutně bezprostředně ohrožuje okolí, budou občané varováni pomocí sirén jediným varovným signálem, jedná se o houkání sirény kolísavým tónem po dobu 140 sekund, které bude doplněno zprávou městského rozhlasu o charakteru ohrožení a činnosti, kterou je nutno na ochranu obyvatelstva provést,

- požární poplach:

pro občany to znamená, že se jedná o všeobecné opatření při kterých nejsou předávány žádné tísňové informace, signál je určen pro svolání jednotek sboru dobrovolných hasičů, je charakterizován přerušovaným tónem po dobu 60 sekund.

- zkušební tón.

je určen pro přezkušování jednotného systému varování a vyrozumění, provádí se první středu v měsíci ve dvanáct hodin. Jedná se o trvalý tón po dobu 140 sekund.

3.3 Činnost složek IZS při mimořádné události

Aby se mohlo hovořit o činnosti složek IZS při řešení mimořádné události, musí se jednat o spolupráci minimálně dvou základních složek. Situace, které mohou vyvolat mimořádnou událost a tedy i zásah základních a ostatních složek IZS je v ČR nespočetné množství. Složky IZS nejčastěji zasahují u dopravních nehod, jejichž počet je uveden v příloze 4. Z tohoto důvodu bude dále demonstrován postup složek IZS při záchranných a likvidačních pracích.

3.3.1 Činnost základních složek IZS při běžné dopravní nehodě

Pokud se občan dostane do situace, kdy je svědkem nebo účastníkem dopravní nehody a bude nucen využít jedno z tísňových čísel, je pro nás, jako občany, prakticky jedno na které číslo zavolá. Vždy se dovolá na operační středisko volané složky.

Nejdůležitější podmínkou je, aby zavolal včas, jelikož včasná informovanost složek IZS o dopravní nehodě nebo jiné mimořádné události, má velký význam z hlediska minimalizace škod na zdraví osob a záchrany životů zraněných osob.

Základní parametry poskytnuté informace jsou:

- co se stalo, popis události, její charakter případně počet postižených
- kde se událost stala,
- kdy se událost stala,
- jméno volajícího,
- číslo telefonu ze kterého volá,
- na žádost operátorů poskytnout doplňující informace o události.

V současné době je nejjednodušší zavolat na tísňové číslo 112, jednak proto, že je v současnosti nejvíce medializováno a jednak si volající nemusí pamatovat tři různá čísla tísňového volání, ale stačí si pamatovat číslo jediné.

Pokud tedy občan zavolá na tísňovou linku 112, pracovník TCTV v první fázi vyhodnotí situaci podle rozsahu dopravní nehody a zasaženého prostoru a vyhlásí odpovídající stupeň poplachu IZS. Podle daného stupně jsou aktivovány síly a prostředky složek IZS v souladu s poplachovým plánem IZS kraje. Převážně se bude jednat o první stupeň poplachu.¹⁶

Složkám IZS v místě dopravní nehody velí a záchranné a likvidační práce řídí velitel zásahu v souladu se zákonem o IZS. Velitel zásahu má povinnost oznámit na operační a informační středisko příjezd na místo zásahu a potvrdí nebo upřesní místo zásahu. V této informaci zejména uvede situaci na místě zásahu, potřebu sil a prostředků, případně jinou pomoc. Velitel zásahu vyhlásí podle závažnosti mimořádné události odpovídající stupeň poplachu dle příslušného poplachového plánu IZS. V souladu s rozhodnutím velitele zásahu se vytýčí nebezpečné zóny³⁹ a vnější zóny.⁴⁰ Velikost

---

³⁹ Nebezpečná zóna vymezuje prostor, kde působí přímé účinky dopravní nehody a je bezprostředně ohrožen život zasahujících. V případě rozsáhlé dopravní nehody může být vytýčeno několik nebezpečných zón.

nebezpečné zóny v místě dopravní nehody stanoví velitel zásahu podle konkrétní situace s ohledem na rozsah dopravní nehody. Velikost vnější zóny v místě dopravní nehody pak podle konkrétní situace v terénu, která zahrnuje všechny části havarovaného automobilu a místa kde působily účinky dopravní nehody.

Činnost na místě zásahu spočívá zejména v opatřeních, směřujících k záchraně ohrožených osob a snížení následků dopravní nehody na okolí a jednotlivé základní složky IZS zejména provádějí tyto činnosti:

Policie ČR:

- šetření dopravní nehody,
- regulaci, případně odklon dopravy v místě dopravní nehody
- uzavření místa nehody před nepovolanými osobami, v případě nehody při přepravě nebezpečných látek uzavírá místo havárie na vnější zóně,
- v případech, kdy je u dopravní nehody dříve poskytují první pomoc do příjezdu Zdravotnické záchranné služby,
- policista je oprávněn v případě nebezpečí bezprostředního ohrožení života a zdraví nebo majetku požádat každého o pomoc.⁴¹

Hasiči:

- vyproštění osob z havarovaných vozidel,
- v případě nehody s nebezpečnými látkami vytyčují nebezpečnou zónu, zřizují dekontaminační stanoviště a stanoví hranici vnější zóny pro uzavření místa dopravní nehody,
- zabezpečují vozidla proti vzniku požáru, případně hašení požáru vozidla,
- zachycují provozní náplně z havarovaných vozidel a nebezpečný náklad,
- spolupracují při uvolňování vozovky pro obnovení provozu,

---

⁴⁰ Vnější zóna vymezuje prostor, kde se mohou nacházet postižené osoby (cestující) a části automobilů po dopravní nehodě a není bezprostředně ohrožen život zasahujících. Vnější zóna je využívána také pro nástupní prostor složek IZS, který velitel zásahu zřizuje zpravidla na návětrné straně od místa havárie (z důvodů nebezpečí výbuchu).

⁴¹ §§ 23, 25 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

- poskytují první pomoc postiženým účastníkům dopravní nehody před příjezdem zdravotnické záchranné služby,
- velitel zásahu ze zákona může požádat právnickou a fyzickou osobu o osobní nebo věcnou pomoc.

Zdravotnická záchranná služba:

- zajišťuje odbornou přednemocniční neodkladnou péči a realizuje transport postižených do příslušného zdravotnického zařízení.

Pro úspěšné zvládnutí likvidace následků dopravní nehody si složky IZS navzájem poskytují odborné znalosti a pomáhají si speciální technikou. Dalším nezbytným faktorem úspěšného zásahu, je spolupráce operačních středisek, která si předávají přijaté zprávy o dopravní nehodě a současně si předávají nezbytné informace o postupu záchranných prací svých jednotek a ve stanoveném rozsahu též informují o nehodě příslušné orgány, kterými jsou určené osoby dotčených správních úřadů, právnické a fyzické osoby určené havarijním plánem.⁴² Jedná se zejména o informace typu, rozsah mimořádné události, počty poškozených osob, počty možných ohrožených osob, předpokládaný vývoj mimořádné události a reakci složek IZS na tento vývoj atd.

Dále jsou prováděny likvidační práce v rámci odborně technického zjišťování příčin dopravní nehody a obnovovací práce v rámci kompetence orgánů státní správy a samosprávy. Obnova území a následná opatření vyvolaná dopravní nehodou nejsou považována za součást zásahu složek IZS, přestože k nim obvykle budou na místě přítomné síly a prostředky jednotlivých složek IZS využity. Jejich činnost už nebude řídit velitel zásahu složek IZS, ale jednotliví odpovědní funkcionáři každé složky.

Za konec zásahu složek IZS je považován okamžik, kdy jsou z místa dopravní nehody odtransportovány postižené osoby a nehrozí již další ohrožení zdraví a životů osob, majetku a životního prostředí a jednotky složek IZS se vrátí na své základny.

---

⁴² § 12 vyhlášky č. 328/201 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS

Při provádění záchranných a likvidačních prací se mohou vyskytnout komplikace s kterými je nutno počítat. Jedná se zejména o nepřehlednost místa při zásahu, což by mohlo způsobit hromadné a řetězové nehody, velký počet zraněných, obtížná komunikace s nimi, únik velkého množství pohonných hmot, potřeba nasazení těžké techniky a dalších speciálních prostředků apod. Z těchto důvodů může velitel zásahu vyžadovat součinnost s ostatními složkami IZS a věcné příslušnými orgány pro zabezpečení některých činností souvisejících s dopravní nehodou. Půjde zejména o vodoprávní úřad či správce vodního toku, při znečištění podzemních a povrchových vod, obec či psychologické služby pokud bude potřeba péče o oběti a jejich majetek a podle rozsahu dopravní nehody to mohou být další síly a prostředky ostatních složek IZS (např. Armáda ČR, záchranná služba Českého červeného kříže, firma s vyprošťovací technikou, či firma zabývající se likvidací ekologické havárie na základě dohod o součinnosti, atd.).

3.3.2 Činnost základních a ostatních složek IZS při dopravní nehodě s únikem nebezpečné látky

Postup aktivace základních složek IZS a způsob velení při zásahu je shodný jako v kapitole 3.3.1.

Operační a informační středisko vyšle do oblasti havarijní vozidlo k rekognoskaci. Na základě hlášení, vyšle techniku a základní složky IZS k zásahu. Vzhledem k okolnostem může být vyhlášen, velitelem zásahu až čtvrtý stupeň poplachu. Na základě vyhodnocení jsou následně povolány vybrané ostatní složky IZS. Na místě havárie je prováděna koordinace záchranných a likvidačních prací velitelem zásahu. Jednotky HZS likvidují příčinu mimořádné události, zpravidla cestou Policie ČR ve spolupráci s Armádou ČR je uzavírán nebezpečný prostor a je regulována doprava. Jednotky zdravotní záchranné služby organizují pomoc obyvatelstvu, kdy mohou spolupracovat i ostatní složky IZS, jako je například Český červený kříž. V nemocnici je organizována příprava na příjem postižených. V případech, kdy mimořádná událost je značně složitá na koordinaci záchranných prací (např. z důvodu evakuace většího množství osob z postiženého místa) a velitel zásahu situaci vyhodnotí, že by bylo

vhodné a účelné zejména, kdy silami a prostředky složek IZS, by bylo neúčelné provádět takové činnosti, požádá starostu obce s rozšířenou působností o koordinaci, který prostřednictvím krizového štábu obce⁴³ zajišťuje potřebné činnosti. Převzetím koordinace záchranných a likvidačních prací se starosta stává garantem zajištění ochrany obyvatel v případě jejich ohrožení.

V této fázi je obyvatelstvo postiženého území varováno koncovými prvky (sirény, místní rozhlas) signálem „všeobecná výstraha“, občané při vyhlášení tohoto signálu, by měli začít okamžitě sledovat informace o povaze, rozsahu nebezpečí a nutných opatření k ochraně života, zdraví a majetku, které se dozví cestou celostátních, soukromých, městských, obecních televizních a rozhlasových stanic a řídit se pokyny orgánů státní správy a zasahujících složek IZS, na ohrožení upozornit sousedy. Starosta obce je současně povinen seznámit občany v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi a s ochranou obyvatelstva.

Varování obyvatelstva by mohlo znít: „Vážení spoluobčané, věnujte prosím pozornost tomuto naléhavému hlášení. V části obce xxx došlo k chemické havárii s únikem chlóru. Proto se co nejdříve ukryjte v uzavřené místnosti, uzavřete a utěsněte okna, dveře a další otvory, vypněte ventilaci. Sledujte zprávy v hromadných sdělovacích prostředcích. Připravte si prostředky improvizované ochrany osob⁴⁴ a evakuační zavazadlo.⁴⁵ Budovu opusťte jen na pokyn orgánů Policie ČR a HZS.“⁴⁶

V druhé fázi se činnost IZS zaměřuje zejména na zdravotnickou pomoc postiženým. Tato pomoc se může uskutečňovat jednak formou občanské vzájemné pomoci a jednak složkami IZS nebo dobrovolnými sdruženími, například Český červený kříž, lékaři

---

⁴³ Krizový štáb je pracovním orgánem starosty obce, který krizový štáb svolal.

⁴⁴ Prostředky improvizované ochrany osob jsou prostředky, které chrání dýchací cesty a povrch těla při vynuceném a krátkodobém pobytu v radioaktivně, chemicky a biologicky zamořeném prostředí.

⁴⁵ Evakuační zavazadlo je osobní zavazadlo evakuované osoby., které by mělo obsahovat osobní doklady, psací potřeby, léky a zdravotní pomůcky, cennosti, sezónní oblečení, prostředky osobní hygieny, přikrývka, lehátko, jídelní nádobí, potřeby šití, kapesní nůž, otvírač konzervy, základní potraviny na tři dny, kapesní svítilna, baterie, zapalovač, přenosný radiopřijímač a knihu. Doporučená váha zavazadla by neměla překročit 25 kg, u dětí 10kg.

⁴⁶ F. Kovařík.: Odborná příprava členů krizových štábů, školící materiál pro obce, 2004, [CD-ROM]

a záchranáři zdravotních zařízení. Souběžně s první pomocí organizuje krizový štáb obce ve spolupráci se zdravotní záchrannou službou se zabezpečují lůžkové kapacity. V této fázi přijímá krizový štáb ve spolupráci s velitelem zásahu opatření k likvidaci následků mimořádné události a stanovují priority činností s důrazem na ochranu života, zdraví a majetku. V tomto případě se bude zejména jednat o činnosti, které povedou k eliminaci šíření plynného chlóru (utěsnění a přečerpání), k eliminaci vody kontaminované chlórem, k zabránění vzniku hořlavých směsí, k zamezení kontaminace prostředí. V této souvislosti musí být krizový štáb rozšířen o několik dalších členů, především ve vztahu k odbornosti v jednotlivých oblastech. Půjde zejména o odborníky životního prostředí, dopravy, infrastruktury, sociálních služeb.

Ve třetí fázi se provádí další neodkladné práce jako je zabezpečení a střežení prostoru, dekontaminace, obnovení zdrojů pitné vody, infrastruktury, vyšetření příčin nehody apod. V této fázi se činnost krizového štábu odvíjí dle konkrétních opatření a vývoje mimořádné události a provedených opatřeních k ochraně obyvatelstva.

Vlastní ukončení činnosti složek IZS a krizového štábu je řešeno konkrétním scénářem, který zpravidla bývá následující:

- odvolání sil a prostředků
- zabezpečení podkladů pro analýzu proběhlých procesů
- vydání nezbytných opatření, která budou řešena úředníky veřejné správy na území obce.

3.4 Krizový management efektivním nástrojem řešení mimořádné události

Krizové řízení je nedílnou součástí řízení státu, organizace či jiné instituce. Jeho cílem je předcházet vzniku možných kritických situací, zajistit všeobecnou přípravu na zvládnutí potenciálně možných kritických situací, zajistit jejich zvládnutí v rámci vlastní působnosti orgánu krizového řízení a úkolů uložených vyššími orgány krizového řízení, nastartovat obnovu a další rozvoj.

V podmínkách ČR je krizové řízení souhrnem řídicích činností včetně příslušných orgánů⁴⁷ zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností.⁴⁸

Obecně lze vnímat krizové řízení jako komplex opatření a úkolů vedoucí k odvrácení pohrom, zmírnění a zvládnutí dopadů negativních situací značného rozsahu, které plní veřejná správa spolu s dalšími organizacemi. Je možno na něj pohlížet jako na nástroj, který zahrnuje přípravu, prevenci, okamžitý zásah pro zdolávání katastrofických dějů, poskytování okamžité pomoci na místě, obnovu a následný rozvoj postižené oblasti.

Krizové řízení je nejen nástroj, ale i metoda a skupina lidí, jejichž cílem je krizovou situaci zvládnout, zachránit lidské životy a zdraví, životní a pracovní prostředí, majetkové hodnoty a zachovávat lidskou dimenzi společnosti jako takové.⁴⁹ Krizové řízení jsou opatření k překonání mimořádné události s vyššími pravomocemi na strategické úrovni.

Kromě zákonem definované krizové situace⁵⁰ lze vymezit krizovou situaci jako mimořádnou událost, při níž jsou ohroženy cenné a chráněné hodnoty, zájmy, či statky státu a jeho občanů. Jde tedy o stav, kdy jsou bezprostředně ve velkém rozsahu ohroženy životy a zdraví občanů, životní prostředí, majetkové hodnoty, veřejný pořádek nebo hospodářství, případně stav vnějšího ohrožení státu jako důsledek ozbrojeného konfliktu, teroristické akce nebo jiné akce ohrožující stabilitu státu. Nastává tehdy, kdy mimořádná událost přeroste přes pomyslnou čáru, do takových rozměrů, kdy hrozící nebezpečí nelze odvrátit nebo způsobené následky odstranit běžnou činností správních orgánů a složek IZS. Orgány, které řeší mimořádnou událost, pak mohou zvýšit své pravomoci vyhlášením tzv. krizového stavu. V tomto případě vzniklá situace přerostla v krizovou situaci. Neznamená to však, že by tím činnost IZS skončila. Činnost složek

---

⁴⁷ dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), jsou to vláda, ministerstva a jiné správní úřady, orgány krajů a obcí

⁴⁸ § 2 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

⁴⁹ Veverka, I.: Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství, Vydavatelství PA ČR, Praha 2003, s. 90

⁵⁰ § 2 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

IZS pokračuje dále, až do skončení mimořádné události, respektive do obnovovacích prací. Pro lepší názornost je v příloze 5 zachycen průběh mimořádné události v závislosti na čase a provádění záchranných a likvidačních pracích.

Velmi významným prvkem při řešení krizové situace hraje krizová komunikace mezi krizovým štábem a mezi složkami IZS. V případě vzniku krizové situace se předpokládá, že postup jednotlivých složek bude koordinován z jednoho místa, ale současně musí být zajištěna přímá součinnost základních složek IZS přímo na místě zásahu. Nebo-li pro účinné zdolávání (identifikaci, lokalizaci a likvidaci) krizové situace a mimořádné události je třeba zajistit dostatečnou informační podporu mobilním jednotkám složek IZS a krizovému managementu. Vzájemné spojení subjektů krizové komunikace se zabezpečuje několika způsoby.

Jedná se především o:

- účelové telekomunikační síť Ministerstva vnitra
- hromadné radiokomunikační síť IZS pod názvem PEGAS
- veřejné pevné telekomunikační síť, ve které je spojení jistiáno v rámci regulačních opatření uplatněním přednostního spojení
- veřejné mobilní telekomunikační síť tzv. krizové telefony
- prostředky mobilní telekomunikační síť vyčleněné k zajištění spojení orgánů krizového řízení a obcí.

Praxe osvědčila, že nejspolehlivější vzájemné spojení mezi subjekty krizové komunikace je prováděno prostřednictvím krizových telefonů, neboť lze předpokládat, že pevná linka bude během několika minut přetížena a dojde k jejímu přerušení. Radiová síť PEGAS se bude nejvíce využívat při spojení mezi složkami IZS v místě zásahu a z místa zásahu na operační a informační střediska, dispečinky nebo pracoviště ostatních složek. Nicméně i toto spojení má nedostatky, zejména ve špatné slyšitelnosti a v nekompatibilitě s ostatními radiovými sítěmi IZS, což může nepříznivě ovlivňovat operativnost a rychlost při vzájemné komunikaci a akceschopnosti. V současné době se využívá také WAP server, kde se vyrozumívá hejtman a starostové obcí s rozšířenou působností formou SMS zprávy na mobilní telefon, že byla na WAP server uložena

zpráva nebo výstraha a hejtman a starostové obcí s rozšířenou působností se mohou okamžitě seznámit s jejím obsahem.

3.4.1 Způsob řešení krizové situace za povodně

Jak jsme v minulosti již několikrát zažili, jednou ze situací v ČR, kdy je vyhlášená krizová situace jsou povodně. Na postupu složek IZS a dotčených orgánů je v další části zaznamenán průběh a postup při řešení takovéto události.

Před samotným vyhlášením krizové situace nasvědčuje řada indicií, že může dojít k vyhlášení mimořádné události. Tyto indicie jsou zejména déle trvající vydatné deště, vichřice, předpovídána je možnost přivalových dešťů, období tání a mrazů, kdy se mohou na řekách tvořit ledové bariéry. Občané by měli mít na paměti, že povodeň může být rychlá a může být i málo času, proto všechno úsilí by mělo být podřízeno okamžité situaci. V příloze 6 jsou uvedeny základní činnosti, které by měli znát a řídit se jimi.

V případě, kdy jsou dosaženy mezní hodnoty sledovaných jevů⁵¹, začíná situace vyžadovat zvýšenou pozornost. V této době správce toku může navrhnout 1. stupeň povodňové aktivity, tím se aktivují hlásné a hlídkové služby v postižené oblasti. Na základě těchto událostí starosta postiženého území vyhláší 1 stupeň povodňové aktivity a současně aktivuje povodňový orgán obce.⁵²

Složení povodňové komise mívá složení:

- starosta obce
- zástupce starosty obce
- vedoucí odboru životního prostředí
- zástupci základních složek IZS
- další specialisté dle potřeby.

---

⁵¹ Směrodatné limity vodních stavů pro vyhlášení stupňů povodňové aktivity jsou obsaženy v povodňových plánech.

⁵² § 77 odst. 3) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

Před vznikem povodní, ale i v jejich průběhu přichází informace o předpokládaném vývoji povodňové situace pro danou oblast. Informace jsou zasílány na operační a informační středisko HZS kraje v e-mailové a faxové podobě z předpovědní a hlásné povodňové služby ČHMÚ Praha cestou operačního a informačního střediska HZS GŘ Praha a pobočky ČHMÚ kraje podle uzavřených smluv. Tyto předpovědi počasí, informační zprávy, výstrahy a upozornění jsou dále postupovány cestou faxů na územní odbory HZS kraje. V situaci, kdy dojde k překročení mezních hodnot sledovaných jevů, nebezpečí povodně přerůstá v povodeň, je cestou operačního a informačního střediska územního odboru svolána povodňová komise obce. K vyrozumívání a předávání jednotlivých zpráv a rozhodnutí je využíváno krizových mobilních telefonů, faxů, elektronické pošty nebo je možné písemné dokumenty předávat osobně za pomoci kurýrů.

Starosta postižené obce na základě vývoje situace, může vyhlásit 2 stupně povodňové aktivity, v rámci své působnosti svolává členy povodňové komise a ostatní účastníky ochrany před povodněmi⁵³, zahajuje činnost povodňové komise, aktivuje síly a prostředky na zabezpečovací práce.⁵⁴ Povodňová komise obce provádí opatření ke zmírnění průběhu povodně podle povodňového plánu.⁵⁵ Operační středisko HZS na základě vyhodnocení a pokynů starosty obce vyhláší mimořádnou událost, zpravidla se bude jednat o 3. až zvláštní stupeň poplachu⁵⁶, do postižené oblasti jsou povolány složky IZS podle daného stupně, které řídí velitel zásahu HZS a který je současně odpovědný za provádění záchranných a likvidačních prací složek IZS. Operační a informační středisko společně se starostou dotčené obce koordinuje činnosti a především zabezpečuje nasazování sil a prostředků pro záchranu osob v ohrožených územích. V těchto situacích se jedná zejména o nasazování sil a prostředků u technických zásahů při odstraňování naplaveného materiálu u mostů, při čerpání vody ze zatopených prostor a podobně.

---

⁵³ díl 4 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

⁵⁴ Práce a opatření ke snížení možnosti vzniku povodně.

⁵⁵ § 71 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

⁵⁶ §§ 23, 24 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS

V případě, kdy voda neustupuje a jsou zaplavovány komunikace, domy, hladina vody může vlivem dalšího stoupání působit destruktivně a jsou dosaženy kritické hodnoty sledovaných jevů z hlediska bezpečnosti, kdy hrozí nebezpečí škod většího rozsahu, ohrožení životů, majetku, je vyhlášen starostou obce v rámci své kompetence zpravidla 3. stupeň povodňové aktivity. V této době se zahajují nouzová opatření, provádějí se nadále zabezpečovací práce a podle potřeby se provádějí záchranné práce⁵⁷ nebo evakuace.

Přeroste-li ohrožení z povodní do stavu, kdy není možné odvrátit ohrožení běžnou činností povodňové komise a složkami IZS, požádá starosta obce postiženého území hejtmana kraje o vyhlášení krizového stavu.⁵⁸ Bude se zpravidla jednat o mimořádné události na vodním toku a zejména na vodním díle, kdy může vzniknout porucha vodního díla, což může vést až k jeho destrukci, protržení ochranné hráze vodních toků a vzniku průtokové, průlomové vlny, která má značné ničivé účinky a vyžaduje okamžitá bezodkladná opatření (varování obyvatel, evakuaci obyvatel, zvířat a cenného majetku). Tato situace svým rozsahem, destrukčními účinky a rychlostí průběhu zpravidla bude vyžadovat použití nástrojů krizového řízení a bude řešena krizovým plánem kraje dotčeného území, jehož přílohou jsou povodňové plány. Hejtman kraje na základě těchto událostí vyhlásí stav nebezpečí⁵⁹, čímž přejímá koordinaci a stává se odpovědný za koordinaci záchranných a likvidačních prací na strategické úrovni, k řešení krizových situací si může zřizovat krizový štáb kraje.⁶⁰ Rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí se odesílá předsedovi vlády a vyvěšuje na úřední desce. Cestou operačního a informačního střediska HZS kraje je zabezpečeno jeho rozeslání všem dotčeným starostům. Za této situace je vyrozumívání příslušných orgánů na území kraje prováděno prostřednictvím krajského operačního a informačního střediska HZS. Předávání zpráv předpovědní a hlásné povodňové služby předává krajské operační a informační středisko HZS hejtmanovi, starostům obcí s rozšířenou působností, územním odborům HZS, následně povodňovým komisím a krizovým štábům a dalším subjektům dle povodňového plánu.

---

⁵⁷ Jedná se o opatření za povodně k záchraně životů a majetku.

⁵⁸ § 2 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

⁵⁹ § 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

⁶⁰ § 14 zákona č. 240/2000 S., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Starosta obce aktivuje krizový štáb obce, který je zpravidla totožný s povodňovou komisí, může být rozšířen o členy povodňové hlídky a další specialisty.⁶¹ Obecně lze říci, že povodňové komise se po svolání krizového štábu stávají jeho součástí a pracují současně se štábem na všech úrovních krizového řízení. Krizový štáb obce je podřízen krizovému štábu kraje a nadále zůstává v činnosti, to znamená, provádí opatření a koordinuje činnosti ve své působnosti. Činnost se zaměřuje na vyhodnocení situace a provádění povodňových záchranných, zabezpečovacích a likvidačních prací.

Jedná se o:

- aktualizace připravených varovných hlášení,
- zřízení funkce pracovníka pro příjem a organizaci lidí pro dobrovolnou práci
- organizace materiální pomoci, příprava skladových prostor,
- zabezpečení vozidel pro evakuaci, přepravu materiálu, sklizeň, záchranu zvířat,
- zabezpečení vozidel na stavbu hrází
- hygienicko-epidemiologická opatření,
- monitoring pobytu osob v lokalitě,
- vydání pokynu k organizaci práce, k zabezpečení pytlů a sypkého materiálu, odborných prací a to na stavbu hrází, ochranu domů a zdrojů pitné vody
- vydání preventivních opatření pro majitele průmyslových objektů, zabezpečení nebezpečných škodlivin, uzávěry produktovodů, příprava na přerušení výroby,
- opatření k průchodnosti cest, odsun aut, přívěsů, kontejnerů, odstranění možných hrází, označení propadlin , skládek
- opatření k průchodnosti cest geografických zlomů před zatopením, obnovení a zřízení improvizovaných cest, zpevnění hrází, naspů a cest, stavba lávek a mostků,
- zřízení míst pro nouzové ubytování a zásobování (humanitární pomoc)
- zvláštní policejní opatření, uzávěry komunikací, zabezpečení domů proti rabování, uzávěry komunikací, opatření k dopravnímu označení, zabezpečení režimu průjezdnosti obcí,
- zvláštní vojenská opatření,
- instalace náhradního dopravního označení komunikací, výstražných tabulí,

---

⁶¹ Může se jednat o pracovníky technických služeb nebo havarijních, pohotovostních a odborných služeb.

- orientační tabule pro obyvatelstvo o krizovém štábu, středisku humanitární pomoci, informačním centru, o zdravotnické pomoci, shromaždišti, o přípravě prostředků,
- při evakuaci má Policie ČR úkol provádět kontrolu opuštěných domů spolu s Armádou ČR, která může být též využita pro ostrahu státních a kulturních památek a jejich zabezpečení proti krádežím.

V případě, že ani za stavu nebezpečí není možné odvrátit vzniklé ohrožení, hejtman neprodleně požádá vládu ČR o vyhlášení nouzového stavu⁶², tím se složky IZS řídí pokyny Ministerstva vnitra. Odpovědnost za koordinování záchranných a likvidačních prací náleží vládou určenému ministerstvu nebo to může být i jiný ústřední správní úřad, který je kompetentní k řešení konkrétní krizové situace. Pro občany to znamená zejména to, že na základě těchto opatření může dojít k dočasnému omezení některých práv a svobod⁶³ garantovaných Listinou základních práv a svobod.⁶⁴ Vyhlášení nouzového stavu a opatření vyplývající z tohoto rozhodnutí je zveřejňováno v hromadných informačních prostředcích a vyhláší se stejně jako zákon.

Pokud situace vyžaduje provedení evakuace osob z postiženého území starosta postižené obce nebo hejtman dotčeného kraje vyhlásí v ohrožené oblasti evakuaci. Evakuace se zahajuje na základě rozhodnutí povodňového orgánu obce, v případě vyhlášení krizového stavu na povodňovém území, na základě rozhodnutí územně příslušného krizového orgánu kraje. Krizový štáb obce a krizový štáb kraje odpovídá za seznámení občanů a organizací s přijatými evakuačními opatřeními. Občané se informace o nařízené evakuaci dozvědí prostřednictvím operačních a informačních středisek HZS, které provedou varování obyvatel postiženého území varovným signálem „všeobecná výstraha“, dále budou občané vyrozuměny prostřednictvím Českého rozhlasu, Českou televizí, internetem, kabelovou televizí a případně místním rozhlasem, osobním kontaktem či megafonem. Evakuace probíhá podle aktuálně vyhodnocené situace v souladu s rozsahem ohrožení a počtem evakuovaných. Při provádění evakuace jsou použity základní složky IZS, dále to může být Armáda ČR,

---

⁶² čl. 5,6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

⁶³ § 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

⁶⁴ ústavní zákon č. 2/2003 Sb., Listina základních práv a svobod

městské policie, pracovníci orgánů státní správy a samosprávy, Český červený kříž, dále to mohou být osoby, které byly vyzvány k osobní pomoci⁶⁵ popřípadě osoby, kterým byla uložena pracovní povinnost.⁶⁶, organizace humanitární pomoci i dobrovolníci z řad občanů. Vlastní provedení evakuace řídí krizové štáby postižené obce ve spolupráci s krizovým štábem kraje.

Pro evakuované a k jejich ochraně se zpravidla využijí zdravotnické, školské, hotelové a další zařízení. Při evakuaci může docházet k případům a krizové štáby na tuto situaci musí být připraveni, kdy se složky IZS snaží přesvědčováním a osobní pomoci přimět osoby k opuštění ohrožených oblastí. I přes toto snažení se mohou vyskytnout případy, kdy občané odmítnou opustit objekty a evakuaci vyžadují až ve stavu jejich přímého ohrožení. K zachraňování těchto nezodpovědných jedinců se využívá vrtulníků Letecké služby Policie ČR a Armády ČR nebo čluny záchranářů či zásahových jednotek policie.

Velmi důležité pro činnost krizového štábu a tudíž i pro minimalizování škod před následky povodně je včasné zabezpečení expertů a speciálních služeb, zejména v těch situacích, kdy může dojít k ekologicky škodlivým výronům do povodí z průmyslových podniků, které mohou být povodní zasaženy. Jako velmi nešťastné a nezodpovědné by od odpovědných orgánů bylo, kdyby tyto služby nebyly zahrnuty v krizových plánech kraje a nebyly by s těmito službami uzavřeny dohody o plánované pomoci na vyžádání podle § 21 zákona o IZS. Obecně se bude jednat o případy a tyto specialisté budou využívány v případech, kdy složky IZS nebudou mít dostatek sil a zejména speciálních prostředků k řešení konkrétní situace.⁶⁷

V situacích, kdy voda dosáhla vrcholu a začíná ustupovat, spočívá činnost krizového štábu spočívá v organizaci obnovy a následků škod. Nejprve se provádí rekognoskace postiženého území a na základě vyhodnocení situace, opatření k další činnosti. Bude se jednat zejména o zajištění a distribuci potřebného množství dezinfekčních

---

⁶⁵ § 25 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

⁶⁶ § 31 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

⁶⁷ Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém, SPBI, Ostrava 2005, s. 53

prostředků, pitné vody, osobní hygieny, likvidaci uhynulého zvířectva a deratizaci. Další oblastí, kde provádí krizový štáb prostřednictvím svých složek a složek IZS opatření, je zabezpečení infrastruktury. Lékaři provádí epidemiologická opatření a očkování osob. Hasiči provádí odčerpávání zatopených sklepů, místností, obnovují zdroje pitné vody, je prováděno čištění domů, komunikací od bahna a vysoušení vlhkých zdí. V neposlední řadě je třeba zabezpečit dlouhodobý chod humanitární pomoci a středisek, náhradní ubytování a státní pomoci. Po povodni dochází k postupnému návratu evakuovaných osob.

V této době bude hrát jednu z nejdůležitějších rolí psychologická pomoc postiženým, kterým povodně způsobila újmu. U těchto osob se může vyskytnout posttraumatický stres, úzkost a strach, jednak při návratu do svého obydlí, ale i z prožitých událostí. V této souvislosti se kontaktují a nezastupitelnou úlohu hrají charitativní organizace a ostatní složky IZS, které ve svých řadách mají specialisty na psychologickou pomoc, jako jsou společnosti ADRA, Armáda spásy, Český červený kříž a podobné organizace. Tito lidé se podílejí se specialisty základních složek IZS k minimalizování psychických následků z prožitých událostí.

Na základě hlášení Českého meteorologického ústavu a povodňových hlídek končí povodeň odvoláním 3. stupně poplachové aktivity, není-li v době odvolání 3. stupně poplachové aktivity vyhlášen 2. stupeň poplachové aktivity. V tom případě končí povodeň odvoláním 2. stupně poplachové aktivity. Hejtman kraje ruší vyhlášený stav nebezpečí či vláda ČR odvolává stav nouze. Na tomto základě starosta obce ukončuje činnost práce krizového štábu, složky IZS ukončují svoji činnost. V dalším období budou prováděny práce, které realizují plán obnovy.

4 IZS v číslech

Statistiky jsou nutné, protože poskytují nestranný základ pro rozhodnutí, zvyšují povědomí o problémech a podporují změny, inspirují lidi na rozhodujících pozicích a umožňují monitorování a hodnocení postupů a opatření, které byly či budou přijaty. Statistiky mají samozřejmě nesmírný význam. Na jejich základě je možnost v reálném čase navrhnout a implementovat vhodná opatření ke zlepšení situace, také slouží k zobecnování poznatků a podporují rozhodování, protože podle výsledků odpovědné orgány a instituce mohou napřít svoje aktivity na ty oblasti, kde jsou rezervy, ale i do oblasti prevence.

Smyslem této kapitoly bude na statistických číslech zaznamenat spolupráci jednotlivých základních a ostatních složek IZS v letech 2001 až 2005. Pro srovnání jsem vycházel ze zásahů jednotek požární ochrany, které prováděly ve spolupráci s Policií ČR, zdravotnickou záchrannou službou a s ostatními složkami IZS, jelikož jednotky hasičského záchranného sboru jsou hlavním garantem IZS. V této kapitole jsou zachycena i volání na tísňovou linku 112. Vzhledem k tomu, že se poprvé v roce 2005 podařilo zprovoznit nástroje na systémové sledování počtu tísňových hovorů, je proveden rozbor počtu volání právě za tento rok. Dále jsem zde zachytil některé vybrané údaje, u kterých došlo k největšímu pohybu. Veškeré statistické údaje jsou čerpány ze Statistických ročenek MV-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.⁶⁸

4.1 Spolupráce složek IZS

Nejdůležitější pro IZS je jeho každodenní činnost při záchraně lidských životů, zdraví, majetkových hodnot a životního prostředí. Dle statisticky dostupných údajů (viz příloha 7) provádí složky IZS v každém roce desetitisíce společných zásahů při požárech, dopravních nehodách, povodních, technických zásazích a dalších druzích

---

⁶⁸ Veškeré informace lze ve velmi přehledné a ucelené podobě najít v časopisech 150-HOŘÍ a 112, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html>.

mimořádných událostí. Z celkového počtu společných zásahů lze vyvodit závěr, že největší podíl na spolupráci mají Policie ČR a zdravotnická záchranná služba, tedy základní složky IZS, který činí v jednotlivých letech sledovaného období téměř 80 %. Pokud však tento procentní údaj převedeme na konkrétní čísla zjistíme, že počet společných zásahů v roce 2005 oproti roku 2001 stoupl téměř o 10 000 a se zdravotnickou záchrannou službou téměř o 2000 zásahů. Vývoj ukazuje, že vzniklé mimořádné události jsou stále častěji řešeny ve spolupráci jednotlivých základních složek IZS. Z údajů lze dále vyčíst i poměrně velký rozdíl v počtu zásahů s Armádou ČR v roce 2002 se zásahy s ostatními roky. Tento rozdíl lze přičíst k povodním, které zasáhly ČR právě v tomto roce.

4.2 Tísňová linka 112

V současné době není možno komplexně provést srovnání počtu volání na tísňové linky, jelikož tísňové linky 158 a 155 nejsou centrálně sledovány. Z tohoto důvodu jsem provedl srovnání tísňových linek 112 a 150 za období 2005 (viz příloha 8). Pokud provedeme srovnání zjistíme, že tísňová linka 112 je oproti tísňové lince 150 používána mnohonásobně více, v procentech znamená tento rozdíl více než 500 %. Tento rozdíl v počtu volání je přičítán zejména masivní propagaci a prezentaci tísňové linky 112. Z čísel je také zřejmé, že občané téměř z 90% volají na tísňovou linku z mobilních telefonů. Z celkového počtu volání na tísňovou linku 112 se odhaduje na 3% až 5% volání v cizí řeči.

4.3 Vybrané údaje

V této části jsou zaznamenány vybrané činnosti za období 2003 až 2005 u kterých došlo k největšímu pohybu procentních čísel. O této skutečnosti velmi dobře informuje tabulka v příloze 9.

V kategorii prověřovací a taktická cvičení složek IZS v roce 2003 jich bylo 737, naproti tomu v roce 2004 jich proběhlo již 1273 a v loňském roce bylo 1312 cvičení

složek IZS. Tento vývoj nasvědčuje tomu, že je v posledních letech kladen velký význam na připravenost složek IZS při zdolávání mimořádných událostí. Dalším významný nárůst je vidět v přístupu ve vzdělávání k ochraně obyvatelstva ze strany odpovědných orgánů zejména MV GŘ HZS ve spolupráci s jinými subjekty. Ze statistických čísel je vidět obrovský nárůst proškolených občanů v dané oblasti v roce 2004 oproti předchozímu roku.

5 Návrhy a opatření na zefektivnění činnosti

Smyslem této kapitoly je zformulování okruhů problémů, návrhů a řešení, které by mohly vést k zefektivnění činnosti jak složek IZS a státních orgánů při řešení mimořádných událostí a krizových situací, tak i na poli občanské participace a posílení občanské přítomnosti v těchto situacích. Z tohoto důvodu jsou i návrhy a opatření položeny ve dvou rovinách. První okruh problémů a návrhů, kde dnes chybí ucelená koncepce, je směřován do občanské roviny a druhá skupina je zaměřena na profesionální složky IZS a s tím související i jejich materiální zabezpečení.

Významným předpokladem zefektivnění bezpečnostního systému ČR je výrazné posílení důvěry k bezpečnostním složkám, veřejné správě na místní, regionální i ústřední úrovni, které se na zajišťování bezpečnosti a bezpečnostní politiky podílejí. S tím souvisí i veřejná informovanost. Veřejná informovanost je často a intenzívně diskutované téma zvláště ve vztahu k mimořádným událostem. Obyvatelstvo má základní právo být informováno o tom co se stalo, co bude následovat a co by mělo dělat v případě, že je ohroženo jeho zdraví, život či majetek. Právo veřejnosti na informace je svázáno se dvěma základními podmínkami důležitými při mimořádných událostech, a to s důvěrou v úřady, zásahové jednotky a další tzv. krizový management a se spolehlivostí výše uvedených subjektů.

Lidem obecně vadí zastírání následků mimořádných událostí, lži a neupřímnost. Pokud vyjde pravda najevo, uvědomí si, že byli podvedeni a důvěra v úřady je pak nižší. Občan má právo vědět, jak budou reagovat úřady při hrozbě nebo vzniku mimořádné události a jak mu poradí, co má dělat on. Princip práva lidí na pravdivé, včasné a pokud možno přesné informování je založen na zásadách demokracie. Spolehlivé informace jsou zásadní pro zmírnění dopadů mimořádných událostí. Úřady, stejně jako záchranné složky, potřebují podporu a spolupráci s obyvatelstvem. Vysoká úroveň spolupráce vede k lepšímu přesvědčení lidí o tom, aby se řídili pokyny úřadů a záchranných sborů a krizový management měl "méně práce" resp. měl možnost se plně věnovat práci. Přesvědčit společnost o spolehlivosti znamená jediné,

a to každodenně ji přesvědčovat o schopnostech všech subjektů, které řeší záchranu osob a ochranu zdraví, života a majetku.

V obou případech zde sehrávají významnou roli média. V případě, že jsou v nich realizovány různé druhy relací, jak v rámci preventivně výchovné činnosti, tak i při hrozbě nebo vzniku mimořádné události, musí představitelé veřejné správy nebo složek IZS hovořit pouze o faktech, vyhýbat se spekulacím nebo nepodloženým představám. V opačném případě by lidé ztratili důvěru a veřejná správa nebo složky IZS by se staly z pohledu společnosti nespolehlivým faktorem. Nicméně jen média důvěru u občanů nevytváří. Důvěra vzniká už v mládí, především v rodině. Zejména se bude jednat o přístup rodičů k tomuto problému, svoji úlohu hraje i škola potažmo zájmové kroužky, které též určitým způsobem vychovávají děti. Takto získané zkušenosti si sebou nesou do dospělosti, které pak předávají a vychovávají své děti.

Charakter dnešního nebezpečí je dán charakterem naší civilizace. Hlavním rysem ochrany proti ohrožení se stává význam informace, nikoliv síly. Prvotním klíčem k úspěchu není tedy schopnost silového řešení a dostatek hmotných prostředků, nýbrž vědomostní řešení založené na informační převaze, která umožní předejít poškození.

Dalším krokem k zefektivnění činnosti je intenzivnější propagace a veřejná prezentace IZS i jednotlivých složek, včetně útvarů civilní ochrany. Nejčastější formou je pořádání „dnů IZS“ nebo vystoupení jednotek IZS a civilní ochrany na jiných veřejných akcích. Zájem lidí o ukázky zásahů a předváděnou techniku stále roste, jak dokládá návštěvnost těchto akcí. Dalším způsobem, dosud bohužel málo rozšířeným, je předvádění činnosti IZS ve školách (zatím jen podle zájmu a iniciativy ředitelů/ředitelek škol). Velmi žádoucí by bylo propojení s výukou tematiky ochrana člověka za mimořádných událostí, konkrétně praktické vyzkoušení získaných vědomostí pod vedením odborných instruktorů z řad HZS nebo zdravotnické záchranné služby. Všechny formy veřejného působení zvyšují informovanost občanů, ale také jejich důvěru. Ta hraje klíčovou roli zejména při krizových situacích: výrazně usnadňuje komunikaci mezi záchranáři a postiženými občany a zabraňuje konfliktům, ke kterým bohužel dochází stále častěji.

V ČR je budován bezpečnostní systém, vzdělávání a cvičení jsou jejich profesionální příslušníci, zdokonalují se procesy a mechanismy jejich činnosti. Jiné je to v oblasti přípravy samotných občanů. S určitými výjimkami není české obyvatelstvo nijak systematicky připravováno na možné krizové situace. Výsledek je ten, že připravenost lidí je na nízké úrovni a schopnost lidí čelit skutečnému nebezpečí a potenciálním hrozbám je nedostatečná. Lze říci, že občané se stávají „rukojmími“ profesionálních institucí a jsou odkázáni do role pasivního „objektu“ bezpečnostní politiky a bezpečnostních opatření. Toto tvrzení je možno podpořit tím, že účinkům většiny současných hrozeb a rizik jsou reálně vystaveni právě sami občané, nikoliv stát sám o sobě a jeho instituce. Občané jelikož nesou tíhu bezpečnostních opatření, mají právo na přípravu a vzdělání. Tento stav částečně vyřešilo Ministerstvo školství tím, že v roce 2003 vydalo pokyn⁶⁹, podle kterého a příslušného dodatku⁷⁰ výuka probíhá povinně v rozsahu nejméně 6 vyučovacích hodin ročně v každém ročníku ZŠ, SŠ a VOŠ. Též Ministerstvo vnitra vydalo sérii příruček⁷¹, které jsou určeny především orgánům státní správy, územní samosprávy, právnickým osobám, podnikajícím fyzickým osobám a obyvatelstvu. Nicméně kromě jedné, určené přímo občanům,⁷² jsou však koncipovány velmi odborně, takže jejich adresáty mohou být reálně opět jen odborníci.

Vzhledem k tomu co bylo napsáno, diferencovanosti hrozeb a cílových skupin je potřeba připravit a uvést v život takové vzdělávací projekty, které by zahrnovaly co nejširší vrstvy obyvatelstva a zároveň, aby tyto výchovné projekty byly diverzifikované. Připravenost je také třeba rozvíjet od pravděpodobnějších a méně katastrofických scénářů. Je potřeba, aby v první řadě základní znalosti řešení mimořádných událostí přešly do veřejného podvědomí občanů. Tím že se lidé budou soustředit na drobnější a každodenní rizika, se naučí potřebných znalostí, tím přejdou tyto návyky do jejich

---

⁶⁹ Pokyn MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů, č.j. 12050/03-22 ze dne 4. 3. 2003.

⁷⁰ Ochrana člověka za mimořádných událostí: Dodatek k učebním dokumentům pro základní školy, střední školy, speciální školy a vyšší odborné školy, č.j. 13586/03-22 ze dne 4. 3. 2003.

⁷¹ Kovář M., Kroupa, M.. Sebeochrana obyvatelstva: Metodická pomůcka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnícké osoby a podnikající fyzické osoby. 2001. dostupné též na <http://www.mvcr.cz/udalosti/prirucky/index.html>.

⁷² Pro případ ohrožení: Příručka pro obyvatele. 2003. dostupné též na <http://www.mvcr.cz/udalosti/prirucky/index.html>

podvědomí, což bude mít za následek, automatické řešení i závažnějších krizových situací.

V rámci svých kompetencí je každá složka již na značně vysoké kvalitativní úrovni, avšak existuje naléhavá potřeba vytvoření součinnostních metodik pro určité specifické typy činností, kde je postižený občan či oběť události předávána od jedné složky k další. Je to společný úkol řešitelný například prostřednictvím Katalogu typových činností, jež spravuje HZS, ale který je otevřený všem potřebným metodikám řešení situací v místě mimořádné události, případně na operační úrovni. S tím souvisí i potřeba specialistů v rámci jednotlivých složek IZS pro netypické zásahy. I přesto, že v ČR existují různé havarijní linky, kde jejich obsluha je vycvičena a vybavena speciální technikou, nicméně jsou to složky, které jsou schopny převážně v konkrétních případech zasahovat při vzniku specifické havárie a tudíž ne vždy budou v potřebný okamžik k dispozici složkám IZS. Z tohoto důvodu je nezbytné pro úspěšné a včasné řešení mimořádné události, vybavit složky IZS odpovídající technikou, ale také vychovávat vysoce kvalifikované odborníky, kteří budou schopni na vzniklou událost reagovat takřka okamžitě, čímž je předpoklad minimalizování následků mimořádných událostí.

Jedním z nejvážnějších problémů, který by ČR mohl postihnout je teroristický útok. Ve všech taktických postupech spojených s terorismem se počítá s možností použití chemických prostředků nebo bojových otravných látek nebo s možností rozprášení nebezpečných, resp. radiačních nebo biologických látek výbuchem (špinavá bomba). Přestože špinavá bomba nebyla nikdy použita, vzhledem k její poměrně jednoduché konstrukci není její získání pro teroristy vyloučené. Důsledkem toho jsou všechny taktické postupy připravené na bombový útok teroristů ovlivněny nutností používat komplexní ochranu dýchacích cest záchranářů. Jedinou složkou IZS vybavenou komplexní ochranou dýchacích cest jsou hasiči. To znamená, že se záchranáři záchranné zdravotní služby bez dýchací techniky musí zdržovat v bezpečné vzdálenosti od výbuchu (tzv. nebezpečná zóna) a poranění jsou k nim přinášeni. To způsobuje zdržení zejména proto, že při hromadných neštěstích je nutná triase neboli třídění zraněných, a že jí musejí provádět osoby znalé, tedy lékaři, nebo alespoň předběžně

paramedici, kterými ovšem HZS ČR nedisponuje. Pro záchranu života je rozhodující první půlhodina, maximálně hodina po zranění a právě tato podmínka v případě ohrožení teroristickým útokem by v řadě případů pravděpodobně nebyla splněna. Řešení této situace je jednoduché, spočívající v pořízení dýchací techniky pro lékaře, případně policisty a jejich vycvičení v jejím používání. Dalším poměrně dosti závažným nedostatkem je to, že v souvislosti s teroristickými útoky nejsou prakticky žádné zkušenosti, i když v ČR takovéto nestandardní hrozby nejsou tak akutní, nelze říci, že jsou úplně vyloučené. Z tohoto důvodu je potřeba připravit a upravit právní předpisy a především taktické plány a školící materiál, který by zahrnoval a upravoval činnosti všech složek IZS a dotčených orgánů v souvislosti s takovým to útokem.

Jako další problém se též jeví nedostatečné právní ukotvení zdravotnické záchranné služby jako základní složky IZS, která jako jediná nemá vlastní zákon. Sice v rámci IZS je zdravotnická záchranná služba definována a má přesně vymezené úkoly, ale v některých případech to může narážet na to, že nemá zákonem definované oblasti svých činností.

Oblast, kterou je potřeba co nejrychleji zrealizovat a která se již pomalu uvádí do života je oblast komunikace mezi OPIS, jednotkami IZS v terénu a s představiteli samosprávních celků. Níže popsané nástroje jsou budovány za účelem zefektivnění, pro rychlejší a účinnější zásah složek IZS, orgánů státní správy a samosprávy. Jsou v určitém stupni rozpracování a úkolem odpovědných osob je co nejrychleji je uvést do života. Jsou střediska v rámci systému IZS, kde komunikace probíhá pouze s využitím fónických prostředků (radiostanice, mobilní telefony, apod.), informační podpora se skládá z využití stávajících dokumentací, průzkumu jednotek IZS v místě mimořádných událostech a vlastních zkušeností členů jednotek IZS. Takový systém je nevyhovující při zdolávání rozsáhlých mimořádných událostí, popř. při zásahu jednotek IZS pro ně v neznámém prostředí. Řešením je, aby tato střediska byla co nejdříve dovybavena a využívala již zaváděného navigačního zařízení GPS, který je propojen s mapami na operačním středisku, tím operační důstojník má k dispozici aktuální polohu jednotky a může zasahující složky podle mapy snadněji navádět k místu zásahu. Další oblastí je pomocí geografického informačního systému využití

informačního potenciálu operačních středisek jednotkami IZS v terénu a tím docílit zkrácení dojezdový časů jednotek IZS k místu mimořádné události, vytvoření podmínek pro rychlý a efektivní rozhodovací proces vedoucího managementu zásahu. Do provozu se též zavádí informační portál veřejné správy, kde mimo jiné jsou údaje pro krizový management orgánů obce s rozšířenou působností nebo kraje. K zefektivnění komunikace by mělo dojít i zaváděním WAP serveru, jde v podstatě o jednostranný komunikační server, kam z operačního a informačního střediska chodí všechny varování či vyrozumění z ČHMÚ a ostatní pokyny. V praxi to funguje tak, že starosta přes krizový mobil dostane SMS zprávu s informací, že údaje jsou k dispozici na WAP serveru.

Závěr

Naše společnost i jednotliví občané si musí být vědomi a musí se vyrovnat s trvalou přítomností jisté míry nebezpečí. Připravovat se na možná ohrožení není ani snadné, ani příjemné, je to však jediný způsob, jak předcházet ztrátám na životech a zbytečným škodám na majetku. IZS je důležitým předpokladem úspěšného řešení krize nebo tísňové události, související se vznikem přírodních či antropogenních mimořádných událostí. IZS musí zahrnovat aktivní účast všech záchranných organizací při plánování, výcviku a řešení krizí.

V práci jsem provedl podrobnou analýzu stávajícího systému. Jedná se o velmi rozsáhlou problematiku, přesto jsem v této práci vymezil některé prvky a postupy, které lze pokládat za stěžejní. Tyto postupy mohou poskytnout občanům základní přehled o systému IZS jako takovém.

V rozsahu bakalářské práce nejde popsat dopodrobna danou problematiku, ale domnívám se, že jsem předložil materiál, který zachycuje hlavní myšlenky činnosti IZS.

Současný IZS je v České republice funkční relativně krátkou dobu a trpí některými dětskými nemocemi, souvisejícími např. s novými legislativními normami, s finančním zabezpečením a s potřebou zajištění vysoce kvalifikovaných odborníků. Problémy související s jeho funkčností a výkonností jsou však postupně řešeny a koordinace i schopnosti systému mají trvale rostoucí tendenci. I přesto, že systém IZS je relativně mladý, z dostupných čísel, které jsem v této práci zmínil je zřejmé, že představuje rozhodující a nezastupitelnou roli při řešení mimořádných událostí a krizových situací. Neméně důležité a oprávněné se jeví i zavedení tísňového čísla 112, což potvrdila i provedená komparace tísňových linek.

IZS musí být budován jako otevřená soustava, kdy v rámci tohoto systému musí působit řada různých aktérů, zapojených různými způsoby a na různých úrovních, od jednotlivých občanů, přes nevládní neziskové organizace, firmy a veřejnou správu

na všech úrovních až po profesionální záchranné složky. Téma účasti občanů na ochraně životů, zdraví a majetku a jejich přípravy na krizové situace není touto prací samozřejmě ani zdaleka vyčerpáno. Touto prací je položen základ pro další rozpracování tématu přípravy občanů na mimořádné události, jelikož se pozornost převážně věnuje velmi praktické úrovni přípravy, především odborně-technickým dovednostem a znalostem, jak u příslušníků profesionálních bezpečnostních sborů, tak u občanů, jako jednotlivců i členů různých organizací angažovaných v bezpečnostním systému. Bohužel je ale třeba říci, že žádná jiná „organizovaná“ příprava obyvatelstva k předcházení, minimalizování a řešení mimořádných událostí dosud neexistuje.

Seznam použité literatury

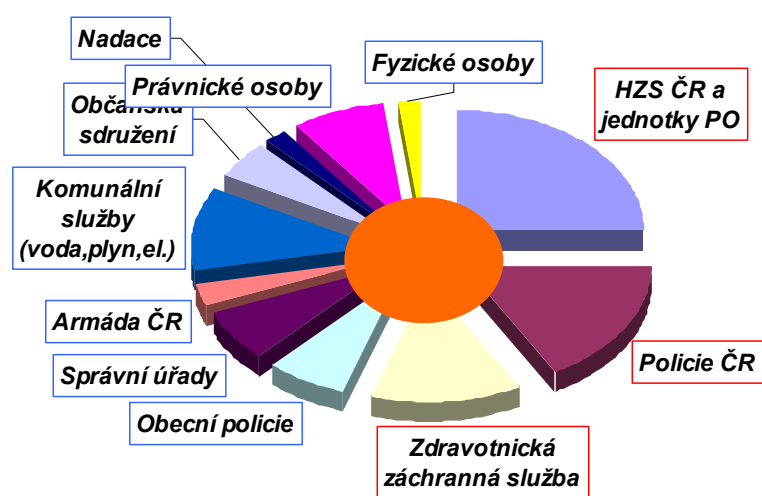
- 1) Hruška, J.: Problémy krizového managementu určené obce s rozšířenou působností. Sborník příspěvků z mezinárodní konference Občanská společnost: krizové řízení a nouzové plánování, konané v Českém Krumlově ve dnech 24.-25. října 2003 pod záštitou Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Český Krumlov 2003
- 2) Kovář, M., Kroupa, M.: Sebeochrana obyvatelstva: Metodická pomůcka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby. 2001. dostupné též na <http://www.mvcr.cz/udalosti/prirucky/index.html>.
- 3) Kovařík, F.: Odborná příprava členů krizových štábů, školící materiál pro obce obce, 2004, [CD-ROM]
- 4) Kratochvílová, D.: Ochrana obyvatelstva, SPBI, Ostrava 2005
- 5) Kroupa, M.: Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek - příručka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby, podnikající fyzické osoby a obyvatelstvo. 2004. dostupné též na: <http://www.mvcr.cz/udalosti/prirucky/chemie.html>
- 6) Ošřádalová, T.: Zavedení tísňové linky 112 v České republice, SPBI, Ostrava 2005
- 7) Sviták, M.: Lidský faktor při řešení mimořádných událostí – IZS, školící materiál pro vnitřní potřebu HZS České Budějovice, 2006, [CD ROM]
- 8) Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém, SPBI, Ostrava 2005
- 9) Veverka, I.: Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství, Vydavatelství PA ČR, Praha 2003
- 10) Důvodová zpráva k zákonu č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a zákonu č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, dostupné na: <http://www.chmi.cz/katastrofy/duvodzpr.html>
- 11) Ochrana člověka za mimořádných událostí: Dodatek k učebním dokumentům pro základní školy, střední školy, speciální školy a vyšší odborné školy, č.j. 13586/03-22 ze dne 4. 3. 2003. dostupné na: http://www.msmt.cz/_DOMEK/default.asp?ARI=102215&CAI=2842

- 12) Pokyn MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů, č.j. 12050/03-22 ze dne 4. 3. 2003. dostupné na: http://www.msmt.cz/_DOMEK/default.asp?ARI=102215&CAI=2842
- 13) Pro případ ohrožení: Příručka pro obyvatele. 2003. dostupné též na <http://www.mvcr.cz/udalosti/prirucky/index.html>.
- 14) Statistická ročenka 2001. příloha 150-HOŘÍ. ročník 2002. č. 3. dostupné na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]
- 15) Statistická ročenka 2002. příloha 150-HOŘÍ. ročník 2003. č. 3. dostupné na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]
- 16) Statistická ročenka 2003. příloha 112. ročník 2004. č. 3. dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]
- 17) Statistická ročenka 2004. příloha 112. ročník 2005. č. 3. dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]
- 18) Statistická ročenka 2005. příloha 112. ročník 2006. č. 3. dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

Legislativní dokumenty

- 19) Ústavní zákon č. 2/2003 Sb., Listina základních práv a svobod
- 20) Ústavního zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
- 21) Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.
- 22) Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).
- 23) Zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)
- 24) Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS
- 25) Usnesení vlády č. 246/1993 o zásadách Integrovaného záchranného systému

Složky IZS – graf zastoupení složek⁷³

⁷³ Autorovo schéma převzato z Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém, SPBI, Ostrava 2005, s. 32

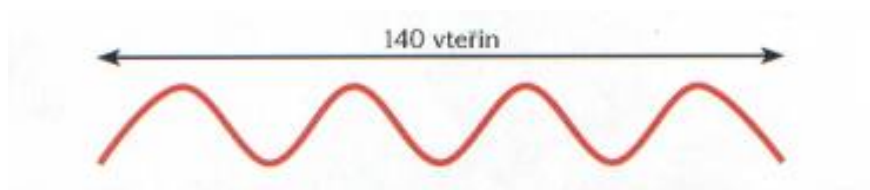
Základní informace o vyhlášení krizových stavů⁷⁴

NÁZEV	NORMA-ZÁKON	VYHLAŠUJÍCÍ ORGÁN	DŮVOD	ÚZEMÍ	DOBA TRVÁNÍ
Válečný stav	ÚZ č. 1/1993 Sb. (ústava), čl. 43 ÚZ č. 110/1998 Sb. O bezpečnosti ČR, čl. 2	Parlament	Je-li ČR napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné ochraně proti napadení	Celý stát	Není omezeno
Stav ohrožení státu	ÚZ č. 110/1998 Sb., čl. 7	Parlament na návrh Vlády	Je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo území celistvost státu a nebo jeho demokratické základy.	Celý stát	Není omezeno
Nouzový stav	ÚZ 110/1998 Sb., čl. 5 a 6	Vláda (předseda vlády)	V případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty, anebo vnitřní pořádek a bezpečnost.	- Celý stát - Omezené území státu	Nejdéle 30 dnů.
Stav nebezpečí	Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení	Hejtman	Při vzniku krizové situace nastalé v důsledku živelní pohromy, ekologické, nebo průmyslové havárie, nehody, nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje zdraví, život, majetek nebo vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek.	- Celý kraj - Část kraje	Nejvýše 20 dnů. (prodloužení se souhlasem vlády v případě kraje a krajského úřadu v případě obce).

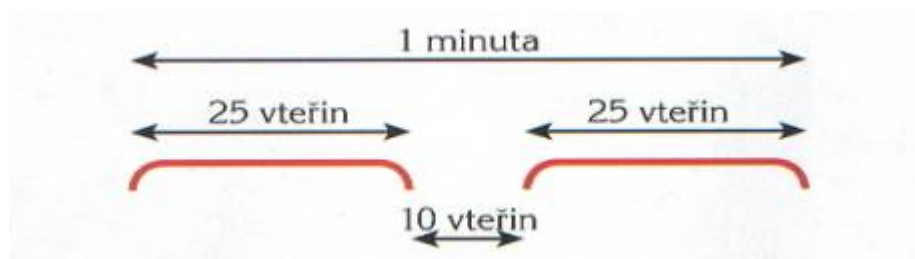
⁷⁴ Autorovo schéma převzato z Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém, SPBI, Ostrava 2005, s. 7

Varovné signály⁷⁵

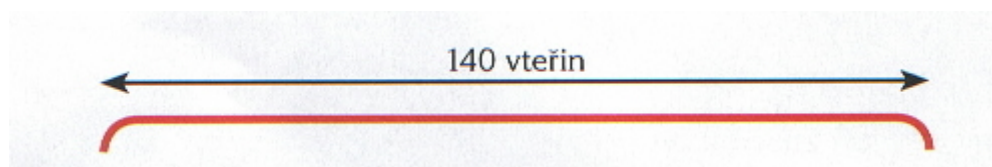
VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA

POŽÁRNÍ POPLACH

AKUSTICKÁ ZKOUŠKA KONCOVÝCH PRVKŮ

⁷⁵ Autorovo schéma převzato z Kratochvílová, D.: Ochrana obyvatelstva, SPBI, Ostrava 2005, s 12 - 14

Počet vybraných druhů událostí⁷⁶

Druh události	2001	2002	2003	2004	2005
Dopravní nehody	18536	20450	21503	21188	20681
požáry	16421	18295	28156	20550	19484
Živelní pohromy	X	13329	1796	1605	2729
Radiační nehody	0	0	0	3	2
Ostatní mimořádné události	X	240	154	100	48

⁷⁶ Statistická ročenka 2001. příloha 150-HOŘÍ. ročník 2002. č. 3. s. 3, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

Statistická ročenka 2002. příloha 150-HOŘÍ. ročník 2003. č. 3. s. 3, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

Statistická ročenka 2003. příloha 112. ročník 2004. č. 3. s. 3, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

Statistická ročenka 2004. příloha 112. ročník 2005. č. 3. s. 3, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

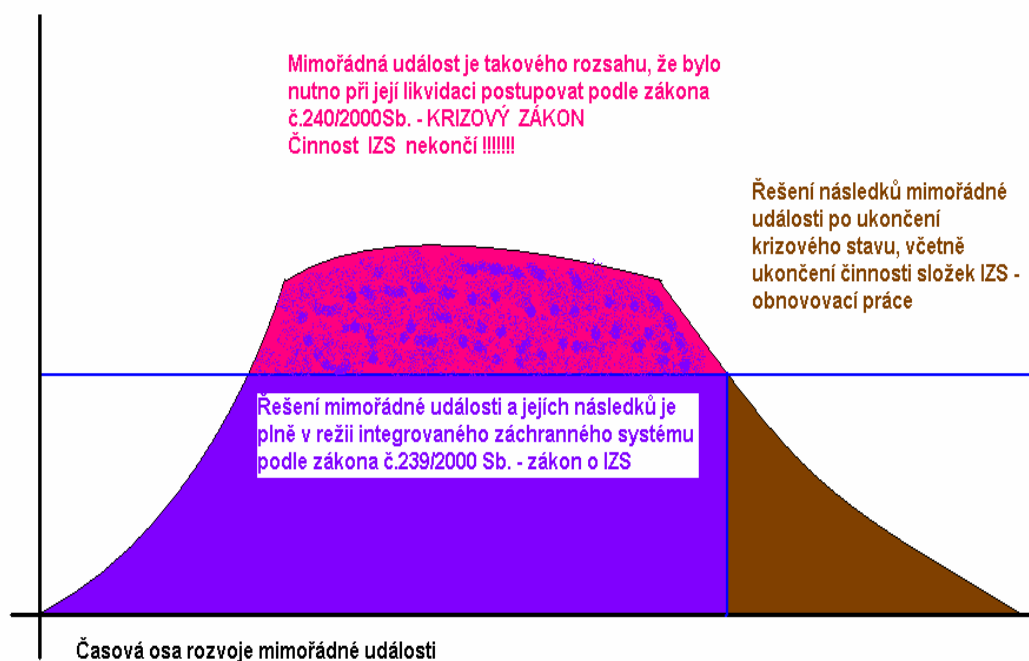
Statistická ročenka 2005. příloha 112. ročník 2006. č. 3. s. 3, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

Vývoj mimořádné události v čase⁷⁷

Vývoj - mimořádné události v závislosti na čase

Tento vývoj je možno sledovat např. na počtu nasazených sil a prostředků, na ploše zasažené mimořádnou událostí

⁷⁷ Autorovo schéma převzato z Sviták, M.: Lidský faktor při řešení mimořádných událostí – IZS, školící materiál pro vnitřní potřebu HZS České Budějovice, 2006, [CD ROM]

Doporučené základní činnosti chování občana

Při hlášeném I. stupni povodňové aktivity (stav bdělosti) a očekávaném zhoršení situace:

- připravuj rodinu
- zkontroluj a připrav doklady, cennosti
- zkontroluj evakuační zavazadlo každého člena rodiny (dětem přiložit lístek s adresou)
- sleduj pozorně vývoj situace, každá informace bude dobrá pro učinění rozhodnutí

Při hlášeném II. stupni povodňové aktivity (stav pohotovosti) a situace se zhoršuje:

- připrav a zkontroluj léky
- připrav pro děti hračky, knihy
- připrav nekazící se potravina a lahve s vodou kontaktuj jednoho přítele mimo záplavové území a udržuj s ním kontakt (musí o vás vědět)
- připrav prostředky k ochraně svého domu, případně zahaj jejich instalaci
- připrav auto, zvaž co uděláš s domácím zvířectvem
- cennější věci umístí do horních pater
- vyklid' ze sklepních prostor věci kazící se a věci, které nechceš poškodit vodou
- kontaktuj úřad pokud bude rodina potřebovat pomoc

Při hlášeném III. povodňové aktivity (stav ohrožení) a situace se zhoršuje:

Sleduj pozorně vývoj situace, poslouchej povodňové instrukce v rádiu a televizi, sleduj místní hlášení.

Jakmile budou hlášeny rozlivy v záplavovém území, okamžitě jednej:

- doplň nádoby s pitnou vodou (nejlépe balená)
- instaluj ochranné prostředky kolem vstupních míst do domu, uzavři odpady (proti vniknutí vody kanalizací) atd.
- odstraň všechny chemické produkty z míst možné záplavy
- přestěhuj co nejvíce osobních věcí do vyššího patra
- kontaktuj povodňovou komisi, aby znali situaci a mohla

- pozoruj sklep – možné zatápnění spodními vodami, instaluj čerpadla, přidej do suterénní záplavové vody desinfekční prostředek.

Spolupráce jednotek HZS se složkami IZS⁷⁸

Spolupracující složka s PO	2001		2002		2003		2004		2005	
	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet
Policie ČR	54,13	38008	57,45	39664	59,94	47 213	59,84	45 810	60,25	47 271
ZZS	19,72	13848	20,19	13943	19,93	15 698	20,56	15 740	20,00	15 692
Obecní policie	9,51	6676	10,26	7086	10,56	8 318	11,09	8 490	10,85	8 512
Armáda ČR	0,18	128	0,54	371	0,12	95	0,12	92	0,10	79
Ostatní složky	16,46	11554	11,56	7978	9,57	7 443	8,51	6 423	8,90	6 904
Celkem	100	70214	100	69042	100	78 767	100	76 555	100	78 458

⁷⁸ Statistická ročenka 2001. příloha 150-HOŘÍ. ročník 2002. č. 3. s. 4, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

Statistická ročenka 2002. příloha 150-HOŘÍ. ročník 2003. č. 3. s. 4, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

Statistická ročenka 2003. příloha 112. ročník 2004. č. 3. s. 4, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

Statistická ročenka 2004. příloha 112. ročník 2005. č. 3. s. 9, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

Statistická ročenka 2005. příloha 112. ročník 2006. č. 3. s. 8, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

Tísňová linka 112⁷⁹

Linka	1.Q 2005	2.Q 2005	3.Q 2005	4.Q 2005	Celkem
112	1 190 652	1 186 690	1 252 805	1 202 319	4 832 466
112 mobilní sítě	1 077 000	1 035 000	1 089 000	1 078 000	4 279 000
150 v call centrech	115 224	160 140	165 371	153 415	594 150
150 mimo call centra	x	74 452	66 125	59 774	200 351
150 celkem	115 224	234 592	231 496	213 189	794 501

Vybrané činnosti složek IZS⁸⁰

Kategorie činnosti složek IZS	2003	2004	2005
Prověřovací a taktická cvičení	737	1273	1312
Vzdělávání (ochrana obyvatelstva) počet subjektů/osob	5/9	9/1013	4/600

⁷⁹ Statistická ročenka 2005. příloha 112. ročník 2006. č. 3. s.30, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]

⁸⁰ Statistická ročenka 2005. příloha 112. ročník 2006. č. 3. s. 32, dostupné též na: <http://www.mv.cz/statistiky/archiv.html> [cit.2006-12-14]